little shyin

Shyno

SKUM

EDITH ØBERG

S K U M

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO.
(W. NYGAARD) — KRISTIANIA 1922

Copyright 1922
by H. Aschehoug & Co.
Kristiania, Norway

Nationaltrykkeriet — Kristiania

Det var først bare noe lys. Et regnbuefarvet, urolig flimmer som efterhvert tok form, blev cirkelrundt og roterte om en akse, blev kloderundt og dreiet sig om sig selv.

Men saa hørtes der en surren som av en gramofon og en stemme lød metallisk som gjennem en tragt:

— Tak for laanet!

Og pludselig flagget et langt, smalt guldbaand ut i luften for en sterk træk, i dens ene ende blev der fort en hat — en elegant liten parisermodel — og under hatten aabenbaredes saa litt efter litt, detalj for detalj, den metalliske stemmes eierinde: et bittelitet gult ansigt med stor mund og skjæve øine, en utrolig spinkel skikkelse i en vid hermelinskaape, etpar nervøse smaapikeben i høihælede Richelieusko.

Mysende som mot et sterkt lys og med munden fra øre til øre rakte hun en bok frem og sa:

— Den er deres, ikke sandt? Den laa i min stol da jeg kom op, jeg tok den og har studert den helt siden!

Og nu var endelig miliøet der. Et dampskibs-

dæk i skumring. Det sterke lys var en mand, en ung, blond, reiseantrukken herre. Han stirret høflig ned i det blændende ansigt foran sig og tok bukkende imot den fremrakte bok, et litet hefte med kolorert forsidebillede.

Var det saa interessant lektyre? sa han og hans stemme var ganske almindelig, saa nu blev hendes cantabile dobbelt iørefaldende:

— Ja! Det er jo verdens merkeligste kuranstalt vi skal til, du gode gud for et kulørt sted!

Og hun pekte, mens hun sang, leende ned paa heftet i hans haand. Han kastet et blik paa hendes behanskede pekefinger. Ja, sa han og saa saa han bedre efter indunder hendes hat. Saa De skal ogsaa til Capranola? Der er ingen bagage sat ned ved siden av min, jeg trodde jeg var den ene passager dit.

— Jeg har ingen bagage, sa hun og saa væk et øieblik. Jeg er ute paa rene maafaa. Men efter at ha studert dette heftet telegraferte jeg netop efter mine kufferter, jeg følger Dem iland paa Capranola!

Alt hun sa var utrop, hun stod en smule sjøbent og hendes kaapelommer var meget dype. Hun var ikke til hverken at overhøre eller forbise.

— Ja, sa han, der ser ut til at være en vakker natur.

— Natur! ropte hun. Kalder De dette natur? Og hun tok heftet fra ham og pekte, se, hvor øen steiler jordbærrød og kubistisk forrevet op av det merkeligste sortoghvite vand, se disse marineblaa

poplene groende op av flekker graa fløil — blaaklokkene maa da være gule og rosene blaa paa den øen, det er den værste ekspressionisme jeg har set, det er en uforskammethet uten like, det er en trusel om mysticisme, et optisk bedrag som jeg vil avsløre, jeg gaar iland paa Capranola fordi naturen der maa være ekstra naturlig naar den kan inspirere en unatur som denne! — ja for, sa hun og dæmpet sig lidt da hun merket hans døvede mine, jeg *hater* unatur. Aa, jeg har netop idag hat et slagsmaal med min pike, nynnet hun med hænderne stemt godt ind mot mellemgulvet som en sangerinde, hun vilde paa liv og død forskjønne mig, overfaldt mig voldelig med et monstrum av en pudderkvast, jeg maatte faktisk forsvare mig med neglene! Hvorfor i alverden skal jeg ikke være saa styg som jeg er? Her, sa hun og bladde etpar blad indover i heftet, disse kaffedrikkende damene i Palazzo Garneses berømte gaard, staar der ikke en veritabel Rogergallet-Colgate-Pinaudstank fra dem her paa papiret, uh, marzipan er det værste jeg vet, men heldigvis er det blomster og palmer og springvand og paafugler og alt mulig inde i den gaarden, Mensch ärgre dich nicht, vil jeg befale mig selv. . .

Han hadde mens hun snakket fundet frem sit cigaretetui, nu tændte han en cigaret med adskillig møie i den sterke træk og hun saa paa og taug. Men hun vilde straks gaa videre. Konversationen var utvilsomt hendes element, hun var ilive for at snakke og snakket for at være ilive, hele hendes

egenart laa hende ytterst paa hendes store, løse mund.

— De har anlæg for det? spurte han og hadde endelig frisk fyr.

— At befale mig selv ja?

— Nei at ærgre Dem?

— Nei! sa hun med et saa braatt og metallisk fortissimo at han uvilkaarlig værget for sig ut i luften med den ene albue. Jeg ærgrer mig aldrig! Jeg forbyr mig selv det og jeg har en voldsom respekt for mine egne paabud. Jeg er altid gla, det er udelukkende en viljesak, jeg tar av princip alt ondt let og laver dacaponumre av alt godt, det eneste i verden som irriterer og anstrenger mig er som sagt unaturen, uvirkeligheten, men mot den har jeg i tidens løp skaffet mig et bolverk, nemlig mine sofaputer, jeg trækker dem med mig overalt, de kommer ogsaa til Capranola.

Han stod fortapt i det flagrende guldbaandet.

— De forstaar, gik hun videre, jeg har en berømt sofaputesamling, jeg forfølges altid av sofaputeeksperter som vil stjæle eller kjøpe mine ideer, men de vogtes som en helligdom og er ikke tilsalgs. For mig er nemlig mine puter noget ganske andet end en original og artistisk sammensætning av stoffe, mønstre og farver, ser De, de er mig selve indbegrepet av natur, av *virkelighet!* Derfor at de er mine egne sorger og glæder, mine egne drømme og oplevelser, mit eget silkerne hjernespind og materialiserte temperament, de er kortsagt selve *Run Bates*, det virkeligste, utvilsomste i verden!

— Ja, sa hun og rakte pludselig haanden frem, mit navn er altsaa Run Bates. Og Deres har jeg den fornøielse at kjende, herr Paviere, jeg saa Dem nemlig dirigere i Paris igaar!

Hele tiden hadde hun staat der like ind paa ham med sin konstante store glæde i de sjøsyke, herjede træk, men da han nu grep hendes haand og sa: Jeg beklager, men *mit* navn er Meninsky og jeg har aldrig dirigert i Paris, da rykket hun ham tre lange skridt fra livet, tok sig til hjertet og fik pludselig øine. Forbløffende store, runde og barnlig-blaa stirret de livløst av forfærdelse paa ham. Og mens hun stirret var det som om han forsvandt for hendes blik, som om han skrumpet sammen og koncentrerte sig i sin slipsnaal og som om slips-naalen, en stor lysende perle, gik til himmels. Han saa hendes øine følge opstigningen et langt stykke, de kom rent til at skjele ved det. Saa skedde der noget deroppe, hun blunket blændet etpar gange og sænket saa blikket søkende mot jorden.

Der, paa den brede, tørre dæksplanke laa der en mikroskopisk flek væte, litt sjøskvæt eller et dug-stænk. Og hun bøiet sig med et skingrende rop av glæde ned over den, pekte og sa:

— Se, der ligger den jo, draapen efter boblen! Se, hvor der fremdeles er meget glycerin i den, se hvor den runder sig og bævrer og vrir farvene, den kan der saamen bli flere bobler av! Men nei draape, sa hun med løftet, truende pekefinger, ligg i fred! Tørk! Det er meningen med dig ser du og det er en udmerket mening!

Og nu, Leif Tviland, staar vel dine øine saa faretruende paa stilk at det er bedst at orientere dig.

Dette er en drøm forstaar du, en underlig levende drøm jeg hadde igaar her paa den samme plet hvor jeg nu sitter og skriver til dig. I den samme hvite kurstedstol, med vinduet oppe mot regnet og Skagerak som nu sovnet jeg og stiftet jeg bekjendtskapet med «Run Bates». Mit m e d i u m!

For i anledning dine fire ubesvarede vil jeg ha bekræftet mit brevkort til dig av forrige uke saalydende: «Vent ingen korrespondance herfra. Betragt mig i denne min sykepermission som absolut hinsides og ute av stand til at meddele mig. Eller skaf mig et medium!»

For hvad sa du engang i vinter? Aa, du holdt en tale for mig, jeg husker hvert ord, hør:

— Nei, Gudrun Haavaldsen! skrek du aldeles rasende, nu har du gaat her og nidtidd en hel time, du har ikke sagt ét ord, det er faen til taushet! Idetheletat, hvad gaar der av dig! Før sa du da ihvertfald ha og ja og hjalp en stakkar paa gli med underholdningen, nu sier du ikke engang hm, du tier, du snurper dit ginungagap av en mund haardt sammen, stemmen

din som saa rigtig gir det musikalske uttryk for dit temperament ruster dig i strupen, selv dine talende øine tier — du mener absolut ingenting mer, du vet ingenting, vil ingenting, har ikke en tøddel om dig selv at meddele. Du er dom og dau og jeg taler for døve øren og kaster perler for svin og gid faen hadde dig og jeg var færdig med dig — det er bare det at jeg aldrig blir klok paa dig som gjør at jeg ikke blir færdig, men nu s k a l du snakke, nu v i l jeg i forbindelse med dig om du saa er aldrig saa mye hinsides og virkelighetsfjern og det andre fordømte sludderet og om der saa skal skaffes et m e d i u m!«

Dette var dine ord og jeg nøs vetskræmt i muffen til svar og du gik videre om Goethe og virkeligheten og dig selv og alt det andre. Og sintere og sintere er du blit og tausere og tausere jeg. Og her jeg nu sitter for bare at meddele dig at nu skal jeg endelig ha noget sagt, saa ryster jeg av skræk og avmagtsfølelse og skyver med begge hænder og ansigtet den anden vei hele apparatet av okkulte hjælpemidler foran mig. Men saa e r jeg ogsaa hjulpen! Nu skal du bare høre, nu er det min tur, nu skal jeg vise dig hvad jeg har lært av dig og hvad jeg derved mener, vet og vil, for nu eier jeg et medium som er like gløg som jeg er dum, like talende som jeg er stum, like levende som jeg er «dau». Der blir daglig seancer og du faar dem i løpende orden. Men ingen spørsmaal! Ingen avbrytelser! For da gaar jeg paany — og for altid — ind i den sfære hvorfra ingen tilkjendegivelser kan ske. Og det vilde være synd baade for dig, mig, Rum Bates og Meninsky.

Naa, anderledes og tydeligere sagt: d u s k a l f a a b r e v. Du skal faa en række ledd av et brev som du ikke skal besvare før det er færdig, selv om du synes det trækker ut! Denne lille svenske, øde, døde, stygge skjærgaardsøen hvor det regner, regner, regner, og hvor ikke et menneske gidder snakke til mig orker jeg ikke, imorgen flytter jeg til Capranola og gaar jeg over i tredjeperson, vi kjender til romaner i brevform, nu skal vi til med breve i romanform! Og saa skal vi se om vi ikke skal bli «færdige» baade du og jeg, om vi ikke skal komme til at bli «kloke» og om ikke «forbindelsen» skal komme istand, takket være et medium som R u n B a t e s!

Aa, Leif Tviland, du vet ikke hvad drøm er, du aner ikke hvordan digt blir til, du har aldrig i dit liv oplevet noget utenfor dig selv og du forsværger dig tyve gange om dagen paa at en sten er en sten og at der intet Soria Moria er bak den syvende blaane og de gange jeg med min stemme, der som du sier faar dig til at glemme ordene den bærer, har forsøkt at klargjøre dig mine begreper, har du fnyst foragtelig og lagt snesevis av berømte navne og citater i pant paa at du har ret og jeg uret, og at din overbevisning naturnødvendig m a a bli min.

Men nu skal du altsaa ha et brev, nu skal du til med Gudrun Haavaldsens b o k s t a v e r! For den drømmen om Run Bates var den merkeligste og korteste jeg har drømt og her er virkelig f o r uutholdelig at være!

Vent saa til du ser bokstavene: E-n-d-e. De skal komme saasnart der blir bruk for dem, men heller ikke et bokstav for tidlig!

Spisesalen i Palazzo Garnese er et pragtfuldt rum. Langt og høiloftet, broget, pompøst og fantastisk. Vaarens blendende dagslys strømmer ind fra tre kanter og slaar katastrofalt sammen i mange gigantiske prismekroner.

Ved et av de smaa bord ret under sitter Run Bates. Gule og karmosinrøde lyn drypper uavbrudt ned i hendes haar som er blaat og sat op som en geishas.

Vis a vis hende sitter Meninsky.

Han spør om hun har sovet godt.

— Jotak, svarer hun og hæver sit grønlige ansigt og stirrer over en bunke hyazinter midt imellem dem ut i luften, mens hun tygger energisk.

Om hun kommer like fra sengen?

Da møter hun endelig hans blik. Nei, hun har været oppe med solen og gaat en lang tur indover øen.

Og ganske rigtig, himlen er blaa og mulden sort her som alle andre steder. Men gid, hvor den er blodig, bemerker hun om sin bif, og sammenligner den med hans.

Og slik blir hun saa sittende en lang stund

uten at si noget mer. Hendes blik følger uhyre interessert hans gaffel. Hver gang han gaper op over den gaper hun litt med. Hans kniv er sløv og kjødet seigt, men han er sterk og har god appetit.

Hendes ansigt uttrykker en alt sterkere avsky efterhvert som han nærmer sig biffens avslutning.

— Nei, sier hun og retter sig op i stolen og puster ut og lægger hænderne bestemt i fanget da han svelger den sidste bit, De er ikke Paviere.

Meninsky drikker av sin kaffe.

— Nei, svarer han likefremt, det er jeg ikke.

Run Bates kremter, hun kremter ofte, for hendes stemme ligger slitsomt dypt i strupen.

— For jeg er overbevist om, sier hun, at det vilde *glædet* mig at se *ham* spise.

— Ja, svarer hun til Meninskys hævede bryn, jeg er nemlig selv glad i mat, men jeg utstaar ikke at se andre være det! Og hun skjærer en gruelig grimase.

— De tror ikke Paviere har matlyst? sier Meninsky.

— Jo. Men jeg tror bare ikke at hans maate at spise paa vilde lede tankene hen paa fordøielsesprocessen.

— Og det gjør min maate?

— Ja, svarer hun og ryster den opkommende kvalmefornemmelse av sig i hans interesserte paasyn.

— Ja, sier han og smiler beskedent, jeg er jo ikke Paviere.

— Nei, sier hun og glemmer ham et øieblik. Stirrer sig fast i borddukens mønster.

— Jeg kan idetheletat ikke forstaa hvordan De kunde ta feil av ham og mig, paastaar han vegtig.

— Kjender De ham? spør hun da, likesom braaskyndende sig til stedet langt bortefra og det aandelige hurtigløp faar hendes kinder til at blusse.

— Nei, men jeg har set ham paa fotografi. Han er jo en musikalsk størrelse. Synes De om hans musik?

— Hans musik? sier hun forbløffet. Nei, jeg skjønner ikke musik. Men De ligner ham, — i ryggen. Og det var hans ryg jeg saa mest til og det var Deres ryg jeg saa der paa banegaarden i Paris.

— Paa banegaarden i Paris?

— Ja, hvor jeg skulde med et ganske andet tog, men tok med Deres og lot min bagage reise for sig selv, gud vet hvor og det er klær for en hel formue. Jeg *maatte* efter Dem!

— Hvad? sier Meninsky med meget optrukne, hvite bryn.

— Jeg trodde ganske sikkert De var Paviere, sier hun og begynder at skrælle et eple.

Saa kaster hun pludselig hodet tilbake og ler og fire forskjelligfarvede prismelyn rinder hende ned i ansigtet.

— Hvor det er vanvittig komisk, sier hun, at min forfølgelse av *virkeligheten* bragte mig hit — til selveste uvirkeligheten. Ja, for en kuranstalt — et daarehus som dette — det er næsten ikke forekommet i min salige indbildning engang.

— Salig? gjentar han mekanisk.

— Ja! Jeg har en god stund nu levet paa virkelighet. Det er jo det eneste rigtige. Hvorfor skal man se en verden og et mysterium i en sten? En sten er en sten og er det ikke stort og mysteriøst nok at den er en sten? Men man trækkes med sine svakheter, hvorav fantasien for mit vedkommende er den største — jeg har ført en haardnakket kamp med den i de sidste ti aar og har endnu ikke helt beseiret den.

Meninsky stirrer søkende paa hyazinterne som efter inspiration.

— Virkeligheten, vet De, fortsætter Run Bates med munden fuld av eple, er noget som kommer usigelig sent, men som dog kommer til den der har taalmodighet til at vente. Onsdag kom den altsaa til mig.

— I form av Paviere? læser Meninsky fra hyazinterne.

— Ja.

Meninsky tænder en cigaret og tvers over flammen kaster han et hurtig blik paa Run Bates.

— De har forelsket Dem i Paviere? spør han saa meget blidt og forsigtig.

— Jeg? Nei, sier hun som om der ikke er mere at si om det.

— Men hvorfor vilde De da reise med ham — gaar allikevel Meninsky videre — hvorfor blev De med mit tog istedenfor Deres eget? Og hans stemme er modigere, men hans blik viger ikke et øieblik fra hendes smil som underhaanden er blit faretruende voluminøst.

— De er nok allikevel en skjønner av musik, skal De se, sier han.

Men nu ler Run Bates. Hun finder ham pludselig ustyrtelig komisk. Hendes mund gaar fra øre til øre, øinene forsvinder i to smale, fugtige rids og hun maa bøie sig forover for nogenlunde at holde sig i ave.

— Aa, stønner hun tilsidst, De tror jeg kom her for at høre musik? Jeg *hater* musik. Jeg er som en hund, kunde *hyle* av smerte ved den.

Meninsky lægger haanden over sin fine hake.

— Var da hans ryg saa — indtagende? spør han.

— Ja, sier hun alvorlig igjen og reiser sig, for den var akkurat maken til Deres.

— Tak, sier Meninsky og reiser sig ogsaa. Men hør, kan det saa ikke bli det samme enten min ryg er Pavieres eller min egen?

— Nei ved Gud, om det kan, svarer hun og sætter sig i bevægelse. *De* er ingen virkelighet, herr Meninsky. Og Deres ryg er ved nærmere eftersyn like uttrykksløs som hans var uttryksfuld. Men nu skal jeg til den berømte professoren og faa reisepass. Det er vel ikke værd at fortælle ham at jeg er reist galt mens min umælende bagage er reist rigtig, for saa vil han vel beholde mig her til mental observation?

— Neida, ler Meninsky, han vil bare anbefale Dem at reise med merkelap. Men jeg ser Dem vel ihvertfald her til middag?

— De vil se mig flere middage, svarer hun, jeg har jo beordret min garderobe hit og maa vente paa den.

— Det glæder mig, sier han, men hilser idetsamme paa en ung nydelig dame ved et av bordene og hans smil dør i hans ansigt. Damen slipper gaffelen i gulvet og to herrer bøier sig samtidig ned efter den og slaar hoderne sammen med et skrall.

Run Bates naar endelig døren.

De sat ikke mer ved samme bord.

Ved lunchen var der femti borde og hundreder mennesker mellem dem, de kunde saavidt skimte hverandre. Og ved middagen var hun slet ikke tilstede.

— Jeg har jo ingen garderobe, forklarte hun da de næste morgen meget tidlig fløi paa hverandre i den kolossale spiraltrap mellem vestibulen og første avsats, og desuten negter jeg at sætte mig ned og spise melkevelling.

Hun kom nedenfra med dug i haaret og favnen fuld av pinseliljer. Han kom høit ovenfra med søvnen saavidt vasket av øinene.

— Melkevelling? gjentok han.

— Ja, sa hun, stansende to trin ovenfor ham midt paa den burgunderrøde trappeløperen og seende elskværdig, men i absolut forbigaaende ned paa ham. Professoren erklærte mig syk, meget syk, døende, — det vil si, han dømte mig til en hurtig

henrettelse ved hvile, varmbad, diæt og medicin. Jeg vilde krepere i løpet av otte dage! Saa jeg haaper sandelig mine kufferter skynder sig.

— Jamen, sa Meninsky og steg et trin op igjen, sa professoren at De var syk saa er De det ogsaa — han er verdensberømt for sine ufeilbarlige diagnoser. Det er nok bedst De blir og gjør som han sier! Var det fordøielsen?

Da anbragte hun begge sine ben paa samme trin, paa det nærmest ham og der stod de nu tæt ved siden av hverandre i det varme skjær fra et stort fantastisk mosaikvindu.

— Nei værre, sa hun, hjertet! Og naar hjertet er galt er alting galt, nyrer, lever, hjernen og det hele. Det er til at le sig fordærvet av, jeg som aldrig har været syk en dag i mit liv — tilmed de almindelige barnesygdommene er jeg lykkelig undsluppet, forstaar De. Men De *føler* da Deres hjerte, sa professoren forbitret. Ja, det skal være visst, sa jeg, og det er min *ambition* at føle det, den dag jeg ikke længer kjender mit hjerte slaa kan De begrave mig. Men ikke før, sa jeg. Han blev aldeles rasende, gammelen. Aa, hvor livet er deilig fuldt av overraskelser, hvad?

— Ja, De ser ustyrtelig behagelig overrasket ut, sa Meninsky. Men De maa da ha været oppe *før* solen idag?

— Ja, sa hun, mit hjerte vækket mig klokken to, saa idag saa jeg den staa op. Det skulde De været med paa!

— Men sover De da aldrig?

— Omtrent aldrig, nei. For jeg har vænnet mig til ikke at sove naar jeg sover heller jeg, skjønner De, jeg har dressert min underbevissthet ganske utrolig til at levere virksomhet paa bestilling, jeg drømmer altid og akkurat hvad jeg vil, de vidunderligste ting. Nu til natten, sier hun med øienene faststirret i en vældig tropefugls brogede hale paa trappevinduet, vil jeg sandelig en tur i urskogen, der har jeg ikke været paa længe, ikke siden jeg var barn og tillot fantasien at kjøre løpsk tyve gange om dagen!

— Nu har De den bedre i tøilene?

— Ja. Ihvertfald misbruker jeg den ikke, kan De tro. Der er jo alle «die nächsten Dingen» som av og til kan trænge lidt forgyldning for at falde i ens smak, ikke sandt? Mine nærmeste ting har forresten sjelden generт mig, enten det nu er deres fortjeneste eller min smaks mangelfuldhet. —

— De har sikkert været gyldne nok, — tingene, sa Meninsky og tok et godt tak om trappens granitbalustrade, det brogede lys saa ut til at gjøre ham svimmel. De gir mig det bestemte indtryk at være en ualmindelig fugl, miss Bates, for første gang utenfor et ualmindelig gyldent bur.

Nu steg Run Bates et trin fra ham og la pinseliljene bedre tilrette i armen. Og nu saa hun sterkt ned paa ham.

— Jasaa? sa hun med sine mindste og skjæveste øine. Saa galt! Jeg har aldrig levet i bur. Men det kan ogsaa sees paa Dem ved første blik at De er en daarlig psykolog. De har beskjæftiget Dem

med saa meget mindre ting i livet end mennesker. —

Og hun fortsatte endnu et trin.

— Og hvad med? sa han.

—Med noget mikroskopisk — noget som har anstrengt Deres synsnerver — med mikrober og bakterier tænker jeg, eller petitbokstaver — eller *noter*, som er det mest usynlige *jeg* vet!

Nu var det Meninskys tur til at erindre sin retning. Han tok hele to trin ned med engang.

— Noter? sa han bare og maatte simpelthen hæve stemmen for den pludselige avstands skyld. Og det var blikket fra tropefuglens røde øie som farvet hans ansigt.

Men Run Bates trak munden op under det ene øre og gik helt fra ham der paa den røde løper og i det røde lys.

Om aftenen fortalte han hende nede i en av de historiske salene, hvor de sat med champagne i antikke glas, at han i sin middagslur hadde drømt om hende. At han hadde set hende overskrævs paa den store brogede urskogsfugl fra trappevinduet med en lang kikkert for øinene flyve henover Palazzo Garneses massive taarne med haaret som en blaa flamme efter sig i den maanelyse luft.

— Og kunde De saa se om jeg hadde Paviere i den kikkerten? sa hun.

Nei, svarte han. Hun hadde vendt den baade mot nord og mot syd og hendes bevægelser hadde været meget utaalmodige.

— Akja, sukket hun, Paviere var nok altfor langt borte.

Men da satte Meninsky sig bedre tilrette i stolen, kremtet omstændig og sa at nei, feilen med kikkerten var netop at den var indstillet for beboerne paa Mars. For Paviere hadde været like i nærheten, ret under hendes smaa, fortryllende, nøkne føtter. Oppe paa Palazzo Garneses flate tak hadde han sittet og nydt en pjolter i al stilhet og meget interessert betragtet det nye aeroapparat!

— Nei? sa Run Bates bare. Men hendes blaa øine skjøt gule funker.

— Joho, sa Meninsky og trak et langt drag av sin cigar og slog derefter fornøiet asken av den.

— Og det gav mig en idé, sa han. Hvorfor ikke faa Paviere hit?

— Det er mit alvor, sa han videre, da Run Bates pludselig blev langsynt og maatte lægge hodet tilbake og knipe øinene sammen for at se ham. De foragter naturligvis mig murmeldyr, men middagslurer er dog godt for noget, ikkesandt?

— De kjender ham allikevel? vovet Run Bates sin stemme og en grøn skygge krøp op under hendes øine.

— Nei, sa Meninsky og ventet lidt mens hendes bevægelse gav sig. Men jeg kjender en som kjender ham. Doktor van Lengden i Paris er min bedste ven og han er Pavieres læge. Jeg kan faa min ven

til at sende mesterdirigenten hit pr. omgaaende — som pakkepost, fragtgods eller ilgods, ganske som De vil.

Run Bates la fra sig sin halvrøkte cigaret. Saa tok hun Meninskys ledige haand, la den forsigtig ind under sit venstre bryst og sa bare: — Kjend!

Og Meninskys bryn hævet sig helt op under hans tilbakestrøkne blonde haar ved hvad han kjendte.

— Slik elsker De ham? sa han.

— Nei, sa Run Bates og slap hans haand. Saa gjerne vil jeg bare træffe ham.

— De skal! sa Meninsky og grep sit glas og drak tørstig. Men paa en betingelse! De skal fortælle mig ordentlig — rigtig vidtløftig — Deres indtryk av ham, dette voldsomt sterke indtrykket, smilte han med smilet ikke ganske i sin magt, han blev ogsaa lidt urolig i benene og maatte slænge det ene haardt over det andet.

Run Bates saa paa ham. — Hm, sa hun, som i tanker, for sig selv. Saa smilte hun.

— Ja, sa hun, men det er en lang historie. Mit første indtryk av Paviere fik jeg nemlig ikke absolut nu onsdag, men en vinteraften for ti aar siden oppe i en norsk, snetung skog.

— En norsk skog — — —? sa Meninsky.

— Ja, sa Run Bates. Da *ante* jeg ham nemlig første gang. Men hør — avbrøt hun sig med oprakt haand, hør — tyss — denne surren av alle disse menneskene i værelsene indover, denne subbingen av selskapssko mot marmoret, denne prismeklir-

ringen og silkeraslen, denne mikrofoniske lyd av tobaksrøk og elektrisk lys i luften — kan De høre at det er musik? At det toner, klinger — melodiøst og rytmisk?

— Jasaa? sa Meninsky tvilende. Men han bøiet sig lydig frem og lyttet og han nikket høflig. Og idetsamme forandredes hans uttryk. Run Bates ser pludselig hans store, faste træk bli tunge og løse, blikket brister, munden aapner sig aandssvakt og tilmed haaret skifter farve, blir blekere og mattere i løden.

— Forunderlig, mumler han, et veritabelt eksotisk motiv, — Scriabins tredje skala, japanske intervaller.

Saa kommer han med et liten gysen tilbake til hende.

— Jo, sier han forbindtlig smilende, De har ret, det klinger virkelig.

— Ja, gjør det ikke? sier hun. Men si mig, er det i dur eller moll?

— Nu spør De for vanskelig, sier han, det er jeg sandelig ikke musikalsk nok til at avgjøre — nu som musikfilosoferne gjør det saa vanskelig for os med alle disse nye opdagelserne, der tas jo patent paa en ny skala hver dag og de gamle kvintsystemer og greie smaa- eller storeterzer avlives fort væk. Nei — men hvorfor spør De om det?

— Jo, det skal jeg si Dem, sier hun og tænder en ny cigaret. Jeg fik pludselig saan lyst til at fortælle dette om Paviere akkurat idetsamme jeg opdaget musikken i luften her og da det er en *gla*

historie gik jeg øieblikkelig ut fra at terzen var liten! Ja, for slik er jeg musikalsk beskaffen ser De, Meninsky, at naar jeg hører Gounods Ave Maria for sopran, domorgel og violiner faar jeg den mest brændende lyst til at huje Marseillaisen eller Stars and Stripes og slaa takten til paa en hermetikboks. Det er en meget væsentlig del av — meine Eigenart, lo hun. Her ligger vel ikke netop kirkemusik i luften, men noget henimot, sentimentale troubadurserenader, vemodige folkeviser og denslags, *moll* altsaa. Jo, jeg tror nok jeg til dette akkompagnementet skal kunne fortælle Dem min oplevelse ionsdags. Men la os flytte paa os, la os sætte os hen i den blaa maaneskinssofaen der i kroken med de mange ugenerte amoriner, hvad?

Og de tok champagnen med sig og flyttet. Syv vokslys brandt i en tinnstake ret bak Run Bates og en blek nymaane viste sin profil ved siden av Meninskys mellem de tunge, blaa gardiner.

— Ja, glem nu ikke at det var ryggen, sa han.

— Ryggen? Aa, neivisst.

Og hun nikket energisk. Men blev sittende og flette fingrene i hverandre og bite sig i læben som om hun stred med en liten lampefeber.

— Hvordan kom De til at gaa paa den konceerten? hjalp Meninsky.

— Jo, sa hun øieblikkelig lettet, det var den rene tilfældighet. Jeg skulde egentlig været i teatret. Men saa appellerte mine venner til min døende altruisme og den præsterte en sidste opblussen. For saa at dø for alvor paa koncerten. Jeg hater musik, den er det uvirkeligste jeg vet, jeg interesserer mig ikke for kunst i det hele tat.

— Ikke det? avbrøt Meninky og slog forbauset asken av sin cigaret utenfor skaalen.

— Nei, sa Run Bates og bøiet sig frem og blaaste bordet rent og satte askeskaalen bedre tilrette for ham, hvad skal vi med speilbilleder av ting som bydes os i virkeligheten? Ikke før om tusen aar — naar der ikke eksisterer natur længer, men bare byer og fabrikker og universiteter, — vil det som males og skribles og musiceres idag ha interesse for mig, men da skal det jo bli ganske morsomt at se om jeg husker igjen noget fra mit lille jordliv og om speilbillederne stemmer med mine erindringer.

Nei, aldrig har jeg været saa nær en rigtig banal og lumpen irritation som i den første klokketimen av den koncerten. Jeg kavet febrilsk efter komikken, den svigter mig ellers aldrig. Jeg studerte typene i orkestret, særlig blæserne, som i al Pavieres musik sliter haardest i det, men jeg fandt selv ikke basuntrompeteren morsom. Strykerne strøk saa sveden dryppet, de virket nærmest tragisk men bare dilettantisk tragisk. Dirigentens virksomhet med armene fandt jeg det under min værdighet at gjøre mig til vidne til. Aa, du gode Gud som jeg kjedet mig. Jeg sat der og hadde det ondt, jeg stred med et

voksende mishumør, et omsiggripende nag, mot selve ulykken i en av dens tusen former. Ja, vet De, jeg bestemte mig tilslut for at benytte stundens forfærdelighet til en liten lur, en liten drømmeløs søvn for engangs skyld, en aldrig saa liten død i al foreløbighet. Men da, — akkurat da — var det jeg fik se Pavieres ryg.

Her saa Run Bates fort op og like ind i Meninskys blik. Med et shok fik hun sine knyttede hænder fra hverandre og grep efter sit glas.

— Nei, avbrøt hun sig, for nogen besynderlige øine De har — med de øienvippene? Aldrig før saa jeg *horisontalt* lys i noget blik, tænkte jeg ombord. Og saa er det bare bløff! Lange farveløse *haar*. Skaal bedrager!

Og som om hun var tør i halsen drak hun ham dypt og graadig til. Og tidde efterpaa en lang stund.

— Det var Pavieres ryg, maatte Meninsky til igjen.

— Jaja, sa Run Bates. Det er bare saa — futuristisk. Apropos, hvornaar skal vore konversationsleksika forenkles? Billedgalleriene har længe git os firkanter for cirkler og blaat for rødt, teatrene lar ugenert en bite fløiel være en Ardennerskog og hvad den nye musik fordrer i retning av koncentration vil jeg ikke snakke om. Men fremdeles heter det: snak tydelig! Gid det maa undes forfatterne at komme igjen som bokormer og finde at bøker var blit sætninger, sætninger ord og ord mellemrum, hvad?

Pavieres ryg, ser De, den var, tydelig snakket, et skilt med bokstaver. Et saant skilt som de der hang paa mit barndomshjems vægge med anropelser paa Vorherre om fred i huset og mat paa bordet og denslags, sorte var de med store tydelige sølvbokstaver, umulig for Vorherre at overse. Bokstavene paa Pavieres ryg *flammet*, de brændte sig ind paa mine nethinder og gaar aldrig derfra, de var en hemmelig besked til mig og til mig alene og de var Nietzsches ord: *Freude an den nächsten Dingen.*

Pavieres ryg gav uttryk for den største glæde ved de nærmeste ting jeg har set, aldrig har jeg oplevet en saa uttryksfuld og saa gla ryg, vet De, den var intet mindre end selve lykken levendegjort! *Lykkemyten* materialisert! Pavieres ryg var hvad jeg har ledt efter hele mit liv.

Et barns glæde ved et selvlavet ubegripelig leketøi er saa stor at den er rørende, ikke sandt? Herregud, der stod denne verdensberømte komponisten og dirigerte sit symfoniske mesterverk «Skapelsen», han var Gudfader i himmelen og lot det ramle med Niagarafald og Atlanterhavsstorme og drysset stjerner og kloder og glødende meteorstener fra sin taktstok ned i de arme orkestermedlemmers hoder — aa, hvor han var mig et litet barn i ustyrlig glæde over et fjollete leketøi! Jeg fik taarer i øinene over ham. Og jeg tænkte, naar han ved *disse* nære ting er saa lykkelig — hvilke dimensioner har saa hans lykke ved de virkelige store ting! Forstaar De mig?

Meninsky strøk sig over haaret og glattet sin pande.

— Jo, sa han, det er vel ikke saa vanskelig. Men ellers kjender jeg ikke Nietzsche. Er det ham med overmennesket?

— Netop, sa Run Bates. Paviere er et Nietzschesk overmenneske.

— Ham maa vi kikke paa! sa Meninsky. Men saa De slet ikke hans ansigt?

— Jovisst, hele tiden mens han tok imot applausen og det var længe, men jeg var jo solblind. Jeg kunde ikke skjelne hans store, lyse træk for de sorte bokstavene fra hans ryg!

Og nu smilte Run Bates et forunderlig smil. Ganske forbløffende nyt og uventet sat det pludselig der i hendes lille gule ansigt og gjorde det helt frem-med. Hun pleiet at minde om en frosk i sin glæde, nu lignet hun Mona Lisa. Den store mund, der forekom at være saa elastisk og uendelig at mundvikene burde kunne møtes oppe paa issen, foldet sig sammen som en blomst ved solnedgang, blev liten og rund som en rosenknop. Smilet blev næsten usynlig men lyste med akkurat samme latenthet som hos Leonardo.

Meninsky stirret stumt og graagrønt paa denne mystik, han sank sammen i ryggen og kom til at ligne en forlæst gymnasiast.

Saa tok han sig sammen og stammet:

— Hvor skulde De reise hen da De fik se mig paa banegaarden?

— Til Norge, svarte Run Bates. Men nu blir

jeg altsaa her. Og imorgen telegraferer De til herr van Lengden?

— Ja, sa Meninsky. Jeg skal be ham erklære Paviere splitter gal — meget galere end baade De og jeg, simpelthen farlig for sine omgivelser! Jeg tænker vi har ham her før vi faar suk for os. Og saa blir det *Deres* sak at holde paa ham — *gjør* ham gal dersom han ikke er det!

Da saa Run Bates paa Meninsky som paa et daarlig speil. Hendes blik uttrykte: Jeg er nok gul i ansigtet, men *saa* gul er jeg dog ikke. Jeg har nok stor mund, men *saa* stor mund har jeg ikke. For et grønt, ujevnt, simpelt glas i det speil!

Det er tidlig foraar men alt paa Capranola blomstrer. Fra paladset som ligger høit, vælter der vældige bølger av hvitt skum ned mot havet, det er terassernes tusen blomstrende frugttrær.

Run Bates stod lænet mot en av loggiaens piller og betragtet det blændende og duftende under.

Ved en anden pille stod Meninsky og betragtet Run Bates.

Om en stund kom han bort og sa at hun lignet nogen, noget — hvem, hvilket?

— Jo, det skal jeg si Dem, svarte hun beredvillig, jeg ligner i øieblikket en hvilkensomhelst

tegning av Erté. Jeg er nemlig idag til ære for mine nyankomne kufferter mannequin, pariserny som De ser — Og hun gjorde en tvetydig gestus henover sin bedaarende, blekrøde chiffonkjole.

— Ah, de var Deres alle de kuffertene og hatæskene imorges, sa Meninsky, saa skulde det bare mangle at Paviere ikke regner klær for store ting, hvad?

En tjener ventet ærbødig til han hadde talt ut og pekte saa ned til et dækket tebord paa terassen.

Run Bates slog op sin parasol. Solen larmet mot samovaren. En gylden sommerfugl slog sig ned paa tebrødet men opdaget øieblikkelig sin feiltagelse og flagret videre til epleblommen paa Run Bates skulder. Fra paladset lød en sprød kvindestemme til harpeakkompagnement. Meninsky lyttet og vaaknet brat ved Run Bates' værsaagod med sukkeret.

— Ak, sa han og tok to biter, livet er ikke let.

Men det skulde han ikke sagt.

— Livet jo? sa Run Bates og sluttet at røre rundt i sin kop. Livet er usigelig enkelt, begyndte hun og dreiet sin parasol rundt, rundt. Folk bryr sig med hvorfra vi kommer og hvortil vi gaar, men hvorfor skal vi ha rede paa det naar vi vet det ene nødvendige, nemlig hvor vi er? Se Dem om! Og hun slog parasollen ned og la sig tilbake i stolen og stirret op i det svale, hvite loft av blomsterblade og hun bredte armene ut som om hun vilde favne ufavneligheter.

— Se, sa hun og pekte ind mellem stammene, hvad skal vi med eventuelle guldgater og perle-

porter? Ingen himler kan være skjønnere end jorden. Og er de det, da er de ikke til at begripe for vore jordsanser og pokker skulde da anstrænge sig saa faafængt og latterlig. Nei, jeg sier, kjære vidunderlige jord, hvor det altid skal bli velsignet at se *dig* igjen!

Sangen fra slottet var forstummet. Meninskys uttryk var lysnet.

— Tænker De Dem smaa turer bort fra den? spurte han, venlig.

Nu lyttet Run Bates efter det som ikke mer var.

— Jeg tænker mig ingenting, sa hun adspredt og blev sittende litt og stirre i det.

— Jeg lever, tok hun endelig haardt i ved at en flue satte sig paa hendes næse. Og det er saa nok saa. Jeg prøver at gjøre hvert øieblik til en liten evighet, forstaar De, det burde De ogsaa, De aner ikke hvor man kan komme til at føle sig tusen deilige aar gammel, samtidig som man kan sværge paa at man er født igaar. Tror De ikke *øieblikket* er hele meningen, Meninsky?

— Meget mulig, indrømmet Meninsky med munden fuld av kake.

Run Bates slog op sin parasol igjen. Saa tok hun sikte paa en himmelragende poppels allerøverste kvist, hvor der tilfældigvis sat en maaltrost og taug og til den deklamerte hun:

— Drum thu wie ich und schaue froh verständig dem Augenblick in's Auge. Kein Verschieben! — Over min seng i Los Angeles staar der: Memento

vivere. Aa, men det er vanskelig naar man som jeg er født drømmer!

— Er De det? sa Meninsky.

— Ja. Helt til jeg var tyve aar levet jeg paa bare drøm, uvirkelighet. Jeg husker ikke en eneste realitet fra den tiden, mine oplevelser var altid enten foran eller efter selve oplevelsen, tiden laa i stadig væddeløp, før jeg visste ordet av det var jeg tyve aar. Da blev jeg imidlertid ved et mirakel født paany. Og disse faa aarene av mit andet liv er som to gange tyve, saa fulde av indre og ydre oplevelser, forstaar De, av virkelighet. Sjelden hænder det nu at jeg tror at rødt er blaat og at bakenfor den syvende blaane ligger Soria Moria. Jeg tror jeg skulde kunne stikke fingeren i et spøkelse og . .

Hun tier. Dupper likesom av. Meninsky opdager at hendes øine blir blinde, at de blir bare pupiller og mister evnen til indstilling. Og da hun snakker igjen er det senilt og upersonlig som under en trance:

— Denne terassen, sier hun, denne terassen og Paviere. Paviere. . .

Saa vaakner hun med et sætt.

— Aa, du store Gud som jeg længter, stønner hun og blir pludselig urolig, kan ikke længer sitte stille, maa op og staa, gaa.

— Alt dette, sier hun og gjør en stor bevægelse med armen saa hendes vide kjoleærme ligner en stor blekrød englevinge, al denne bedøvende duften og disse fine, skjære farvene, det er et kor av tusen

lyse sopranstemmer, nei, det er et crescendo av utallige violiner, fløiter og harper, et orkester-forzellerando: *KOM!*

Og hun roper ordet av sine lungers fulde kraft, staaende paa taaspidsene og med armene høit i veiret.

— Oi, ler Meninsky overvældet, han maa jo kunne høre det til den syvende blaane!

Da sænker Run Bates langsomt vingerne, stille sætter hun sig ned og skjænker hun ny te i sin kop og med en dyp panderynke og en sprød, saar stemme sier hun:

— Ja, — hvor han tror det er en eller anden inspiration og slaar sig ned og laver en symfoni i det lange og brede og overlater mig til virkeligheten og mig selv —!

Og først længe efter ler hun igjen.

Inde under de ældgamle parktrærs unge løv løper der gange i labyrintisk virvar. De kaldes den røde, blaa, gule eller hvite, kjærlighetens, haabets, troens eller mismotets vei efter hækkene som kanter dem og menneskene som traditionslydig vandrer dem. (Ingen forelskede vandrer bedrøvelsens, ingen ensom kjærlighetens vei!)

Som et utropstegn midt i glædens, av himmelblaa lubelia kantede vei, saa Meninsky Run Bates

gaa. Hun traadte saa let i sandet med sine spinkle ben og hun var gjennemsigtig som en hallucination i en hvit tyllskjole.

— Naa, sa hun da han rak hende igjen, De har ogsaa fundet hit?

— Ja, sa han, og gid man altid kunde vandre glædens blaa veie.

— Det kan man da?

— Kan man det?

— Jo, sa Run Bates, og hadde allerede sin lyre stemt. Det var bare en viljesak. Ingenting var mere komisk end tragikken. Vilde man le kunde man le.

— Jeg vet det, sa hun. Jeg har lært det. Jeg hadde som ganske ung en speciel begavelse for at sørge, Gud som jeg sørget vidunderlig over alt og ingenting, alt var saa deilig sørgelig, allermest det at elske. Men saa fik jeg en virkelig sorg som jeg nær hadde sat livet til paa, det blev *virkelig* sørgelig at elske, forstaar De. Da var det jeg blev *befalet* at *le*, da var det jeg fik rede paa at saavel sorg som glæde er smitsomme, at jeg ikke hadde ret til at gaa rundt som en edikebrygger og utstraale aandelig gift, men at jeg værsgo skulde være glad over at være bedrøvet, fordi det var kvintessensen av egoismens nye evangelium at den selvomsorg der fører til egen lykke er den direkteste og største velgjerning mot vor næste. Jeg blev energisk og strengt undervist i egoisme og jeg lærte virkelig at glemme andre. Og tror De ikke det er livets vigtigste kunst, Meninsky?

— Jo, sa Meninsky, jojo. Jeg forstaar mig ikke paa det, jeg gaar sjelden saa dypt i det, jeg faar saa let hodepine. Men det er jo ikke etisk at være egoist, har *jeg* lært.

— Har De det? sa Run Bates og traadte straks meget bestemtere i singelen. Hvis etikken fordømmer selvopholdelsesdriften fordømmer den sine egne midler, sa hun vægtig og det var som om hun saa sig om efter et bord at slaa i. *Netop* naar man stiller sig paa altruismens grund blir den særlige opgave for det enkelte individ at styrke og utvikle sine egne kræfter og evner. Bare ved at gavne mig selv gavner jeg et hele.

Saa gav hun pausen til motsigelserne. Men der kom ingen. Derved krøp der en angst op i hendes øine.

— De som ikke ser det, er idioter, sa hun haardt.

— Ja, jeg er en idiot, sa Meninsky. Men glædens vei er kort, nu er de snart ved enden.

— Hvad er De nu mest? spurte hun.

— Hvilket? spurte han.

— Glad eller bedrøvet?

— Aa, jeg er saan — jevn, svarte han.

— Ja, sa hun, jeg har allerede opdaget at De er makelig. Og alle følelser kommer egentlig av energi.

— Jeg tror alt det De sier, sa Meninsky med ét patetisk og snudde sig. Der stod en dame og saa efter dem oppe under en graa sørgepil, da hun saa ham vende sig, hoppet hun kjækt tvers over lubeliahækken ned paa hans og Run Bates' vei, men tok med næsen i veiret den motsatte retning.

— Og, sa han med stor energi til Run Bates, jeg ønsker at Paviere maa ha sat sig ned og komponere —! For hvordan skal jeg faa snakket et eneste ord med Dem naar han kommer?

— Kjære, smilte Run Bates sit Monalisasmil, her er da fuldt op av andre damer at snakke med.

— Ja, andre damer, blaaste han.

De er kommet til veiens slut og stanser.

— Hør, sier han med stor varme, kan De ikke lære mig Deres store kunst — at ville? At kunne ville gjøre en utaalelig situation taalelig for eksempel?

Run Bates er meget alvorlig da hun bøier sig ned og plukker en tust av den blaa hæk.

— Kjære, sier hun idet hun sætter den i sit belte, da maa De nok først lære at *føle* en situation. Prøv da til en begyndelse at føle indeværende utaalelig!

Han forstod hende ikke.

— Indeværende situation er Dem nemlig ikke noget, nikket hun. Den er Dem bare et stykke likegyldig tid som gaar for Dem mens De forstyrres fra at tænke paa den. Men vil De høre hvad den egentlig er benyttet til? Til tyveri!

Og nu jog pludselig blodet op i hendes ansigt og hendes mund skalv.

— Til tyveri av *min tid*, sa hun. Her har De tilranet Dem et helt kvarter av mit lille, dyrebare liv! Og hvorfor? hvortil? For ingenting! De er ret og slet kleptoman, samler av værdiløsheter! Gaa nu et andet sted hen og stjæl og la mig bli alene med mine sørgelige rester av den glæde De traf mig i.

Jeg mener det, fortsatte hun leende da han ikke gjorde mine av endnu at forstaa hende. Jeg vil gjerne være alene nu. Jeg har hat saa lite at bestille med mig selv idag. Først var det min pike og saa doktoren og nu Dem og indimellem og tvers igjennem det hele, Paviere. Jeg maa sandelig nu faa nyde mit eget behagelige og interessante selskap lidt! Her skilles altsaa vore veie.

Og hun gik blidt nikkende fra ham ind paa ensomhetens lange, hvite vei tilhøire, mens han maatte ta eftertænksomhetens korte, av violette krokus kantede gang tilvenstre.

Og de taltes ikke ved paa en tid.

Der var flere tyver efter hendes tid end han, og hun lot sig like elskværdig bestjæle av alle andre som av ham først.

Han gik for sig selv og sov meget som ellers og der stod i de dage meget interessant i avisene.

Men endelig en aften sa hun:

— De tar mig nok bokstavelig! Men hør nu, De kan faa lov til at betragte det kvarteret sidst som et laan. Hvilket jeg nu og herved kræver tilbakebetalt.

Og saa slog hun sig ned hos ham med sin kaffekop.

Det var inde i den lille cirkelrunde gaard hvorom Palazzo Garnese er bygget. Midt i var det er stort springvand, paa marmorkanten her krøp Run

Bates op, der sat hun rigtig godt og malerisk i sin glitrende ormeham av en kjole og med en skyskrapende, spansk kam i sit japanske haar.

Der var en eiendommelig blaa skumring derinde i rundelen, maaneskinnet fra oven rak ikke helt ned til marmorflisene, men etpar store antikke smijernslygter med kulørt glas gjorde saa godt de kunde. Run Bates sat bra belyst og det hæslige, edderspyende sjøuhyre i bassinet bak hende kom ogsaa nogenlunde til sin ret.

Meninsky sat i skyggen med hele overkroppen, bare hans store, urørlige ben i silkestrømper og lakko raket ind i lyset og til dem henvendte da Run Bates sig:

— Hvad fandt De ut i eftertænksomhetens gang?

Som stukket av noget kryp trak benene sig skyndsomt tilbake ind i mørket. Men langsommere og sindigere end nogengang før kom Meninskys stemme:

— Det husker jeg ikke. Men senere er jeg kommet tilbake til mit første indtryk av Dem som var Deres hattebaand. Er De ikke akkurat saa skinnende og flagrende som det?

— Jeg? Skinnende og flagrende? ropte Run Bates. Jeg er skimrende og flaggende! Tænk saa ut forskjellen!

Og som for at markere hendes replik sendte sjøslangen idetsamme en himmelhøi vandstraale tilveirs, den rent overanstrængte sig og maatte holde op og puste lidt efterpaa.

— Har De mødt et gladere menneske end mig? spurte Run Bates.

— Nei, fandt Meninsky, hun var virkelig meget og altid gla.

Men nu skulde han altsaa allikevel snart se en endda større og endda varigere glæde. Og var der heller ikke iaften nogen meldeseddel om ilgodset fra Paris?

— Jeg glæder mig saa til sammen med Paviere at demonstrere *tid* for røverpakket her forstaar De, sa hun.

Da bad Meninsky hende særlig at ta sig av ham, for om tiden var han mer og mer ved at miste begrepet sammen med hende.

— De sier altsaa ikke i øieblikket med Faust: Verweile doch!

— Nei! sa Meninsky varmt.

Men nu fortalte hun ham hvor hans uforstand var kolossal. Tænke sig at sove bort de to tredjedele av sit liv som han gjorde, ja hvor og naar hadde hun ikke set ham sovende? Paa sofaer og i lænestole, paa havekrakker og i grønsværet, tidlig paa morgenen, midt paa dagen i solnedgang og maaneskin. Hun begrep ham ikke — De imponerer mig næsten med Deres flothet, Deres usigelige nonchalance med tiden!

Det første hun skulde spørre Paviere om var hvormange timer han sov pr. døgn. Hun trodde et minimum, meget færre end hende, aa, hvor hans tid var optat og fuld av vaakent liv.

— Men tror De da han faar tid tilovers

for nye bekjendtskaper, spurte Meninsky — for Dem?

Sjøslangen i bassinet spidset øren og dæmpet sig.

Hun ventet lidt med svaret.

— Kjære Meninsky, sa hun langsomt og meget tydelig, Paviere faar tid til alt. Han vet sikkert det samme som jeg, at bagatellerne er like vigtige som katastroferne og praktiserer det endda grundigere. Tro mig, han vil tilmed faa tid for *Dem!*

Da fniste det kort og forstaaelsesfuldt i bassinet.

Run Bates kikket ned i vandet og opdaget en guldfisk.

— Tyss, hvisket hun med oprakte pekefingre, den maa jeg ha! Den staar ganske urørlig og stirrer paa mig, *vil* tas! Tyss!

Og som en kat skjøt hun pludselig ryg og krøket hun klørne, et plask og et skuffet hyl. Guldfisken var undsluppet.

Men den kom igjen. Tre gange kom den igjen og tre gange dyppet Run Bates sin slanke arm til albuen i det glasklare kolde vand. Men idet den gik sidste gang grep hun den like oppe i vandskorpen. Og der hang den virkelig efter halefinnen mellem hendes to fingre, ganske stiv av skræk og forbauselse, men skinnende i de vidunderligste gyldne farvetoner, et langt stivnet gulddryp færdig til at hænges i hendes øre. Run Bates løftet den op mot det og vilde si noget, men kunde ikke finde stemmen, hendes kineserøine skinnet gult av ekstase, hun holdt pusten ikap med springvandet, satte den saa i halsen og kom til at hoste.

Da gjorde fisken et spræl og blev fri.

Og der sitter Run Bates nu og stirrer i vandet og væter sine tørre læber, mens alle muskler i hendes legeme slappes og hjernen gjenoptar sin virksomhet.

— Haha! sa Meninsky.

Run Bates vendte hurtig ansigtet fuldt av rædsel om mot ham.

— Ler De? sa hun bare.

— Ja, svarte han. Liker De ikke den form for forstaaelse? Vilde De heller hat applaus?

— Applaus?

— Ja? Var dette ikke en demonstration av tid? Av opgaaen i nuet? Og jeg vil si — jeg kan vanskelig tænke mig det bedre utført — selv av Paviere!

Run Bates lille kjoleslæp endte i en dusk, en dusk av stjerneblaa metalperler, den laa tung og glimtende paa marmorflisen like ved hendes føtter. Nu trak hun slæpet op, fik tak i dusken og ga sig til at leke med den.

— Paviere, sa hun og vendte ansigtet fra lyset. For helt nede paa hendes hvite hals sank rødmen tung og mørk og hendes nakke bøiet sig som under en smertefuld byrde.

— Paviere, gjentok hun, aanei, han lar sig nok ikke saa let føre bak lyset som De — og jeg. De er ute av stand til at forstaa bedre og jeg vil saa altfor gjerne bedrages — av mig selv.

— Hvad mener De? spurte Meninsky.

— Jeg mener, sa hun fortvilet, nøiagtig det

motsatte av hvad jeg gjerne *vil* mene, hvad jeg har lært at jeg *skal* mene. Citerte jeg netop Goethe husker jeg nu Pascal som sier at vi mennesker *aldrig* lever i nuet, at vi ikke kan det! Vi er enten optat av det forgangne eller av det kommende, det nuværende betragter vi bare som et middel for det næste og saaledes *lever vi aldrig*, bare forbereder os paa at leve, vi *haaper* altid paa lykken og *nyder* den aldrig. Og Gud, hvor det er trist, dersom det er sandt. Og dette med guldfisken netop var jo en absolut bekræftelse, sa hun med et langt suk og blev sittende lidt.

For mens jeg endnu ikke hadde den tænkte jeg paa det øieblik da jeg skulde ha den, og da jeg saa hadde den i haanden tænkte jeg straks med bedrøvelse paa det øieblik da jeg maatte slippe den igjen, og da jeg hadde sluppet den var det hele jo allerede et minde blot. Ak.

Og hun slap som i dype, triste tanker perledusken ned paa marmoret igjen. Men den lille skjøre klang var nok til at vække hende.

Hun løftet armene over hodet, foldet dem deroppe og bøiet sig tilbake.

— Derfor, sa hun til Meninsky, derfor *maa* jeg træffe Paviere. Jeg maa! Jeg tror at han *kan* hvad jeg har *lært*, denne forvissningen kommer jeg ikke undav, den er gaat i blodet paa mig og pumpes taktfast gjennem mit hjerte, den er blit mit aandedræt, ophører det, dør jeg. Kan De forstaa det?

— Nei, svarte Meninsky bare og hans svar var et spørsmaal.

Men Run Bates tidde med lukkede øine. Og hun saa ut som om hun aldrig hadde været glad og som om hun aldrig kunde bli det.

Alle Capranolas hvite blomsterblade falder.

De falder for hver mindste bevægelse i luften, de drysser og tysser naar bare en stemme taler for høit, de dækker jorden som sne.

Paviere spørres ikke.

— Min ven lægen maa være bortreist, sier Meninsky til Run Bates. Blir De meget fortvilet om De maa vente lidt?

Run Bates har hele sin opmerksomhet fæstet paa sine ben, hun traar saa usigelig varlig i det myke, hvite teppe og hendes ansigt er fyldt av ynk for det.

— Fortvilet? gjentar hun uten at se op, det blir jeg jo aldrig. Men det er vanskelig at holde sig samlet om dagen. Vet De, Meninsky, idag tænkte jeg paa Paviere som paa et maal!

Det var som om hun betrodde ham en sensation.

— Jeg blev ganske ulykkelig, sa hun. I det hele tat er denne tiden siden jeg saa Paviere første gang like vanskelig for mig som hin første tid efter at jeg hadde gjort mit eget bekjendtskap. Jeg gjør feilgrep paa feilgrep, jeg føler pludselig grunden

svigte under mig paa de mest utrolige steder. Som dette med maalet. Jeg vet jo forlængst og har sat mig fuldstændig ind i at der gives ingen maal utenfor en selv. Alt er midler. Paviere er mig udelukkende et nyt middel til selvoptagelse, utvikling, forklarelse. Og saa tørner min fantasi op og laver mig en kridtstrek ved et væddeløp! Gud som jeg sprang med tungen ut av halsen for at naa den streken Paviere.

— Og naadde De ham? spurte Meninsky.

— Nei, fortalte hun, hun hadde stoppet sig selv i tide.

— Jeg har et altfor følelig maal i mig selv. Kjender De ikke den lille indiske legenden om draapen i havet? Hvad er en draape i et hav, sier man jo. Hvad er et menneske blandt mennesker? Men hør nu, hvordan kan der bli et hav uten draaper? Og beror ikke havets *beskaffenhet* av draapen? Er draapen klar er havet klart. Det er da usigelig enkelt?

— Ja, sa Meninsky. Han gik og saa paa hende fra siden. Hendes merkelige mund arbeidet i profil ganske som et papegøienæb.

— Jamen, menneskene gjør det saa vanskelig, gik hun energisk videre. Hun hadde glemt jorden og hvad som dækket den nu, hun saa ret tilveirs.

— Menneskene laver samfundsetik og religionsetik og hundre slags etik. Som om der *gis* anden etik end den individuelle. Aa, jeg kunde det utenad engang, jeg maatte jo pugge det, at: Det altid er

og altid blir det enkelte, bestemte individ man paa det etiske omraade har med at gjøre, at etiske domme angir villen og handlen og at der handles og villes i al evighet av enkelte, bestemte indvider. Et samfund handler akkurat forsaavidt de enkelte individer handler. Et samfund er fuldkomment forsaavidt dets enkelte medlemmer er fuldkomne. Derfor er maalet vor *egen* fuldkommengjørelse ikke sandt? Alle andre mennesker, alle forhold, alle oplevelser kan bare bli midler for det ene, vor egen utvikling.

Og hun saa paa ham, blaat og triumferende som et barn der har avliret en godt pugget lekse uten avbrytelser.

— Nu husker jeg, sa da Meninsky og stanset og stirret betænkt ned i bladmylderet, at De den første gangen der paa dækket snakket noget om en draape.

Der stod en gammel, mosgrodd stenbænk inde under et drivende hvitt mandeltræ, bænken var hvit av blade. Run Bates subbet dem undav med haanden, ryddet to pladser avdelt ved en tyk, hvit stripe.

De satte sig.

— Ja, sa hun, men dengang var det som draapen i boblen jeg tænkte paa mig selv.

— Draapen i boblen?

— Ja, har De aldrig blæst saapebobler?

— Jo, det hadde Meminsky, han husket godt en bobleperiode fra sin barndom.

— Ja, sa Run Bates, hvis der er tilstrækkelig

med glyserin i vandet kan De faa dem kolossale, vet De, og da gaar de like lukt til himmelen uten at efterlate sig spor. Men er der forlitet av skumstoffet smelder de straks og da plasker vandet — *draapen* — til jorden. Der var meget lite glycerin i Dem, Meninsky, derfor blev der slik en stor vaat flek under Dem paa dækket!

Og hun lo saa mandeltræet ganske vettskræmt drysset en regn av blade nedover dem.

— Det vil si, sa hun, der var lite *fantasi* i den min formodning at De var Paviere, der var for meget av mit eget kjød og blod i den, gudskelov. Derfor plasket jeg i dækket saa eftertrykkelig. Ja, for De forstaar vel at det var *mig* den væteflekken, den draapen?

— Jo, selvfølgelig forstod Meninsky.

Men der blev en pause. Ingen blade faldt.

— Haha! lo Run Bates kort, og tusen blade faldt samtidig.

Meninsky saa først paa hende og derefter paa nedbøren men sa ingenting.

— Hvad tænker De paa? spurte hun.

— Jeg? sa han forbauset.

— Ingenting, mener De? Nei, jeg tror virkelig ikke De tænker sa hun. De ser ikke, hører ikke, føler ikke, De lever ikke. De *sover!*

Vet De, hvisket hun pludselig tæt indtil skillet mellem dem og bøiet sig frem og foldet hænderne om knærne, jeg kan tænke mig Paviere her i Deres sted nu. Han sitter der og ligner Dem, stor og blond og mandhaftig. Men *han* lever! Han er lynende

vaaken og ser mig og alt omkring mig og han sitter og lytter ut i luften og ned mot jorden. Og saa sier han til mig: Se, siger han, hvor Deres stemme bevirker katastrofer her mellem disse faldefærdige verdener, Miss Bates! Der er et stort farlig cello vibrato i Deres stemme, ser De, luften kommer i sjøgang, lange, sterke bølger laver brændinger. Og han lytter. Kan De høre, sier han til mig, at det *klinger* i luften av disse kaskadene av blekrøde, duftende fnugg, den fineste, lille lyd i verden, ingen sordin kan dæmpe en violintone ned til dette. Og saa sitter vi her og ser og lytter og tiden staar stille imens.

Meninsky har sopt bladene mellem sig og hende sammen i en liten haug, nu krammer han dem indi haanden, haardt, saa væten rinder ham ut mellem fingrene og kaster derefter den lille vaate, brunlige klump langt fra sig, ut paa veien.

— Er De sikker om at han er veltalende? spør han rolig.

Run Bates betragter uttrykksløst hans offer ute i singelen.

— Nei, sier hun, det er jeg slet ikke. Kanske er han tvertom taus. Men for en taushet! Han behøver simpelthen ikke si noget — han er den fuldstændige livskunstner forstaar De, hans følelse av livet i sig selv og alt gjør hans mindste berøring med en ting saa sjælfuld at tingen forklares — uten ord. Aa, han er saa fuld av ømhet, Meninsky, der strømmer saa megen medlidenhet, varme og godhet ut fra ham at al is og bundenhet omkring ham

smelter og løses — uten ord. Ingenting lavt eller sjofelt kan eksistere i Pavieres nærhet. Aa, ja, De skal faa se!

De Meninsky — De er ikke sjælfuld. De er automatisk, kold og grusom, De er — ja, De er bare glad for at tiden gaar! avslutter hun skyndsomt da hun ser Meninsky trække frem sit ur.

— Ja, sier han, men undertiden staar den virkelig ganske stille, tænke sig til at den ikke er mer end et, en hel time til lunch og middagslur!

Og han stopper med en irritert snøften uret ned igjen og gjør et par sterke opadstræk med armene.

Da reiser hun sig og følger ham tiende videre.

Nattemørket paa Capranola er marineblaat og ugjennemsigtig.

Endda der lyste tusen stjerner over paladsets flate tak maatte Run Bates føle sig frem over det, det var som om hun med hænderne skjøv det ene lag efter det andet av lette, blaa fløielsdraperier tilside..

Langt derinde i det svale, bløte og vigende mørke støtte hun paa Meninsky. Han sat og sov i en kurvstol. Men han vaaknet ved lyden av hendes skridt.

— Au, der traadte jeg paa Deres cigar, sa hun,

den er vel faldt Dem ut av munden mens De har sovet — snorker De?

— Ja, svarte Meninsky, nu skulde jeg forresten netop gaat ned og lagt mig.

— De er vel sovnet paa veien da, sa Run Bates. Det er langt over midnat. Hele paladset sover.

— Bare De vaaker?

— Jeg er heroppe en tur hver nat ved denne tid, svarte hun. Her er jo altid stjerner. Og aldrig føler man saa deilig samtidig sin litenhet og sin storhet som under stjernene.

Hun snakket som man snakker i mørket, dæmpet og intimt, for ham alene og dog for alle mørkets usynlige øren.

Meninsky knuste en gjæsp og svarte ikke.

Der blev saa stille, de kunde høre hverandres aandedræt.

— Jeg kan høre Dem tænke «Storhet»?, sa hun om en stund. De er ikke rigtig vaaken, men i en saapas ret skinnegang hjuler Deres hjerne av sig selv. De var bare barnet da De lærte at stjernene er verdener, de fleste meget større og betydningsfuldere end vor, og at De selv er en maddik, et støvgrand, et atom, ikke sandt?

Meninsky svarte fremdeles ikke, men han tændte en cigaret og indtok en mere liggende stilling i stolen, belavet sig altsaa paa at bli og at høre.

— De lever paa den læren, fortsatte Run Bates, henvendt til det stykke fortættet mørke han utgjorde. Det ser jeg hver dag! Deres plastik er saa

absolut en maddiks. De kommer frem ved at suge Dem til bunden! Og De opfører Dem som et intelligent støvgrand, forbauser verden ved Deres indrømmelse av uberettigelse, De er til for at flyttes av fjærkosten og beklager med Deres lille ulykkelige smil tyngdeloven som tvinger Dem til saa ofte at falde tilro. De er ogsaa mikroskopisk i al Deres færden som et atom. Man vet ingenting om Dem her paa stedet og endda mere betegnende, man prøver ingenting at faa rede paa, De anes ikke engang av denne samling forskere, De er like uinteressant som bacillen til en sygdom der endnu ikke har optraadt!

— Tak, svarte endelig Meninsky med søvnen omsider væk fra sin stemme. Det er ganske sandt hvad De der sier, sa han.

— Jamen hør nu, sier Run Bates og bøier sig fremover i stolen saa den knaker. I dette øieblik ter De Dem for mig som intet hverken større eller mindre end en stjerne! Jeg ser Dem ikke, jeg ser bare Deres cigaretflamme. Men den lyser like varmt og utvilsomt som selve Flammarion og sætter et stort horn paa Den lille bjørn. Det ser virkelig komisk vederhæftig ut.

Og han hørte hende smile med haanden over sin lykkelige mund og bli alvorlig igjen og grunde.

— Og De er en stjerne, sa hun derpaa. De er et billede i det mindre av en verdens frembringende, ordnende og opretholdende kraft, De lyder ganske de samme love og betyr like meget som klodene i

Melkeveien. Nei se, sa hun og pekte fort ut, der faldt det en! Akkurat fra Melkeveien!

Meninsky vendte sig.

— Uf da, sa han, hvor det høres profetisk ut.

De sat urørlig en stund og stirret op i det tindrende, uendelige under. Men som altid fandt hun det sin pligt at ta sig av pausen.

— Vil De nødig dø? spurte hun blidt. Ja, maatte Meninsky indrømme.

Da foredrog hun med sin virtuose cellostemme en liten elegisk melodi for ham der i mørket og stilheten, en romance med modererte stigninger, et litet vidunder av snakkekunst. Hun fortalte:

— Vi dør daglig. Vi utsender nemlig vor levende kraft til en anden størrelsesverden. Blir vi femti aar kan vor tidligst utsendte kraft allerede være naadd til de nærmeste stjerner. Og underveis har den mødt et uendelig mylder av lignende bølger hvormed den har interferert. Midt ute i det evige rum, hvor der er saa langt til kloder at vi ikke længer ser enkelte stjerner men kun hist og her en stjernetaake, er der ikke en synaalsspids av en plads saa liten at den ikke i hver milliontedels sekund paa den maate gjennemsitres av milliarder av liv og skjæbner. Hvert saant litet sted, forstaar De, har været sat i svingninger av alt der er skedd rundt omkring paa klodene, hvert ord der er talt, hver tanke der er tænkt, aa ved bare at en maddik har snudd sig i jorden. Alt det vi trodde forsvundet ved sin litenhet og umerkelighet løper videre til evig tid, idet det overfor det uendelig smaa faar

størrelse igjen forstaar De, det løper og løper, bølgebredde for bølgebredde av milliontedels størrelse med uhyre hastighet gjennem rummet for aldrig at stanse, hele Deres personlighet, Meninsky, reiser ustanselig fra Dem med firtitusen miles fart, tænk paa det og mist pusten, likesaagodt først som sist!

Han kunde ikke se hendes øine som enten var altfor vaakne eller altfor fraværende.

— Hvilken komponist var dette? sa han bare.

— Feilberg, sa Run Bates stolt.

— Hvordan har De faat læst al den masse, De er jo blottende ung?

— Jeg har ikke læst. Jeg er blit læst for. Og jeg er ikke ung — svarte hun.

— En maddik som vender sig i jorden, forsøkte han at ape hende men opgav det. Naar jeg laver firti tusen hvad i herrens navn præsterer saa Paviere tror De? Huf, jeg føler mig rent uvel, sa han og skuttet sig som om han frøs, det maa være Deres snak om bølger, jeg som er saa anlagt for sjøsyke, jeg liker idetheletat ikke at reise, nei, nu kryper jeg tilkøis og glemmer de milene, saa blir De alene med Deres kjære naboer!

Og han ønsket godnat og gik.

Efterhvert gir lysmesteren sterkere overlys, kulisserne skjærpes i konturene og dypner i farvene, det blir sommer paa Capranola.

Run Bates ansigt sees begravet i en jasmingren, hendes fingre stryker varlig henover en rododendron, hendes favn er fuld av syren og guldregn.

En morgen kom de ind i en birkelund. Duggen var endnu ikke tørret.

— O, at ha sine sanser, ropte hun, at kunne se, høre, føle, lugte, smake! Meninsky, hvilken av Deres sanser har De mest glæde av?

Meninsky sagtnet sine skridt mens han lydig tænkte efter og orienterte sig. Han saa sig om baade for og bak og han lyttet op mot trærne og han snuste ut i luften. Tilsidst smækket han med tungen. Og da han smilte, sa han:

— Nei, De har ret, jeg er ganske sanseløs.

— Hvad? sa Run Bates.

— Ja, svarte han, De ventet Dem jo et kontraspørsmaal? For at faa sagt mig at De har like stor glæde av hver enkelt av Deres sanser som jeg av alle mine tilsammen? Men jeg har ikke spor glæde av mine sanser, jeg er virkelig ganske sanseløs.

— De gjør mig uret, sa Run Bates og stanset med ryggen mot en skinnende birkestamme. Jeg tænkte paa Paviere. For det faldt mig ind ved denne fuglemusikken i trærne her at hans gehør vel maa være utviklet paa syns og lugts og smaks bekostning. Og jeg undres paa hvordan han vilde beskrive denne scenen. Mon den ikke vilde være spækket med gloser fra harmonilæren? Alt, hele livet kanske *klinger* for ham, alle ting maa kanske karakteriseres ved tonemotiver, illustreres ved intervaller og

skalaer, stakkatoer og fermater, ved forter og pianissimoer.

Meninsky spurte om det vilde skuffe hende.

— Ja, sa hun, jeg hater specialisering. Jeg fik idag et brev fra en god ven av mig, et langt spirituelt brev, men jeg gad ikke læse det ut. Fordi han udelukkende henvendte sig til mine øine. Han er nemlig selv bare øine, maler. Og jeg vet at hvis jeg med ord skulde beskrive ham denne scenen foran os, saa vilde han ingen andre forstaa end de som vedkom hans syn. Livet er for ham bare farver og former, og jeg vilde bare fængsle ham ifølge mit kjendskap til spektret og geometrien.

— Hvordan vil De beskrive dette for *mig* da? spurte Meninsky, staaende urørlig og ydmyg som en hund ved hendes side. Jeg som hverken har øine, ører, næse eller mund?

— De? sa hun og vendte sig og saa paa ham. De har de største og klareste øine jeg har set hos en mand, Deres blik er usedvanlig sterkt og klart. Deres ører er store og meget velformede, jeg tviler ikke om at de funktionerer upaaklagelig. De har en fin, uttryksfuld og vakker mund. Men De savner virkelighetssansen, derfor er der intet syn, ingen klange, ingen duft og intet indtryk i det hele tat som berører Dem. Hvis jeg derfor pekte for Dem nu og sa, se for et knitrende fyrverkeri av solgnister der silrer gjennem det unge birkeløv ned i grønsværet og blir til hundreder av røde, blaa, gule og hvite, bittesmaa, duftende, søte tusindfryd, saa appellerte jeg jo til alle Deres sanser, men De vilde

bare finde det et overspændt, skjønliterært og unødvendig utlæg av et hverdagsfakta. Ikke sandt?

— Jo, sa Meninsky, min virkelighetssans vilde den beskrivelse hvertfald ikke vække. For det er da slet ikke solskinnet som blir til tusindfryd?

— Jo! svarte Run Bates fort, men gik ikke videre. Hun blev høirød og forvirret som grepet i en løgn og kunde intet si paa en stund.

Først langt om længe sa hun stille:

— Nei, det var min ulyksalige, ukuelige fantasi igjen. Jeg myrder den tusen gange om dagen, men stadig lever den op igjen. De forstaar, jeg kan like lite som Vorherre junior la være at tale i billeder, endda jeg like godt som han vet hvor daarlig de blir forstaat, tilslut blir vel ogsaa jeg spikret op paa et kors for mine sproglige formastelser. Men kom jeg galt avsted med eksemplet, saa har jeg hvertfald ret i pointet — sansene!

— Ja, sa Meninsky trøstende. Jo, selvfølgelig hadde hun ret. Men vilde hun ikke hjælpe ham lidt — til at bli sanselig han ogsaa? Putte lidt av sin egen overflod i ham.

Da stanset Run Bates igjen og grep sig haardt under haken og efter at ha bevæget kjæverne op og ned som var de gaat av ledd og det gjaldt at faa dem sammen igjen sukket hun tungt og sa:

— Uf, jeg er saa træt av at snakke! Og vi er bare halvveis. . .

Og saa tier hun. Hun tar virkelig en lang pause. Det blir stille paa Capranola.

Han vandrer ensom i de labyrintiske gange og ser ut som om han hører paa at græsset gror og som at han nu synes det kan være langt nok.

Endelig den tredje dag finder han hende i en huske. Der har hun hat paa for engangs skyld, en liten fiffig hat sydd av blaa, bløte silkebaand, bremmen ligger hende ned i ansigtet, helt nedover munden. Hun sitter ganske stille, den ene spidse skosnute støter mot marken, hun holder sig godt fast i taugene, det ser ut som om hun er faldt i tanker akkurat idet hun skulde i luften.

Han har set hendes ansigt et øieblik, at hun ikke sover, men da han nærmer sig og stanser midt fremfor hende blir hun fremdeles sittende, løfter ikke hodet, hattebremmen gjemmer hendes ansigt.

Han blir forgjæves staaende der og vente paa hendes blik og stemme. Da kommer han nærmere, tæt hentil hende og han strækker sin ene haand ut og griper med to varlige fingre i hendes hattebrem for at løfte den op, men kommet halvveis, seende den store, hvilende mund og de nervøse næsefløier slipper han den braat, som forfærdet over sin egen dristighet. Og han forlater gaaten under den blaa hattebrem uløst.

Men den fjerde dag taler hun igjen. Og da er der en ny magt i hendes stemme, en større styrke i hendes foredrag, en bedre orden i hendes stof, en sterkere koncentration.

— Hvorfor, sier hun, løftet De ikke den hatte-

bremmen? Var det Dem selv, skrækken for hvad De kunde opdage under den gjaldt, eller var det mig? Var der noget De ikke *vilde* vite eller trodde De ikke *maatte* vite? Vet De ikke at det at leve, det er at gjøre sig til vidne? Hvor De er feig!

— Dette er Indien, sa hun, liggende utstrakt i badestrandens okkergule sand og stirrende ind i den soldirrende, skyløse himmel.

Og nu vet jeg det! satte hun sig braat op idet hun klasket hænderne kraftig sammen. *De* er indier!

— Er jeg det? sa Meninsky forundret.

— Javist, lo hun sit clownsmil. Det forklarer det hele! Der De nu sitter i den latterlige skjørtedragten Deres, med knærne opunder haken og med saa meget av Deres sarte, hvite kvindehud utsat for solbranden, forener De en tempelvogters ro, en majarias værdighet og en fakirs uimottagelighet for ydre indtryk. Om en bombe sprang her like ved os vilde De ikke blunke engang, og blev jeg med tilveirs vilde det ikke berøre Dem. Vel?

— Nei, naturligvis ikke, svarte Meninsky.

— Slik som nu, kunde De sitte hele Deres tid og rolig la livet leve sig selv paa siden av Dem. Verden er for Dem bare et taakebillede, en illusion, et gjøglende skin, det som inderne kalder Maya.

Hele Deres higen gaar ut paa at komme væk fra dette mummespil til den store guddommelige virkelighet. De er ikke saa lav som vore kristne at De lønskalkulerer, De indtar den allerklokeste holdning, De gjør *ingenting*. Saa kan De hverken lønnes eller straffes? Liddelig lurt!

Og hun efterapet hans stilling og mimik, og lykkedes fuldstændig.

Hun hadde en elegant badedragt paa, den var vid og anstændig men dækket saa lite som mulig an hendes lille, brune krop. Om en stund, naar hun blev rigtig gjennemstekt av solen skulde hun i sjøen.

— Men De vet, sa hun pludselig alvorlig og meget indtrængende, om inderne ikke handler saa tænker de, er de passive med musklerne saa kan de bruke hjernen.

— For eksempel? sa Meninsky.

— Jo, en veninde av mig, en engelsk officersfrue som har levet nogen aar derborte nu, skrev for en tid siden en liten pudsig historie til mig. Om en fakir. Hun hadde set ham sitte saan i det hete tørre sandet, som de altid sitter, dag efter dag, i samme forvredne stilling, magrere og magrere, gulere og gulere, mere og mere avskrækkende, et fuldstændig passivt menneske — som De. Men engang møtte hun hans øine, sælsomt sorte, blanke øine. Og pludselig en dag hun var ganske alene i huset stod han paa hendes veranda, bøiet til jorden og bad om en lok av hendes haar. Hun sa nei, men han bad igjen, han gav sig ikke med de

svarte øinene sine. Da fik hun en genial ide. Og oppe paa sit soveværelse klippet hun en frynse av en sengeforlægger, frynsen var gul og silkemyk som hendes eget haar, fakiren tok den og takket hjertelig.

Hver dag saa hun ham siden sitte og stirre paa noget i sin hule haand, hun mødte aldrig mere hans øine. Men fjorten dage senere da hun igjen var alene i huset og sat paa verandaen blev hun opmerksom paa en underlig lyd ovenpaa i soveværelset, en sælsom tassing og subbing, helt forskjellig fra menneskelige skridt. Døren gaar op og nedover trappene kommer humpende, subbende og raslende — hendes sengeforlægger! Du kan tro den hadde hastverk, skriver hun til mig, du gode Gud som den bugtet sig ivei til den manglende frynsen sin!

— Hm, sa Meninsky. Men den fakiren var altsaa ikke uimottagelig for ydre indtryk.

— Han var saa ung, sa Run Bates og tømte sandet ut av sin ene strandsko, han var ikke paa langt nær saa gammel og drevet i selvforglemmelse som De.

— De mener, sa Meninsky og saa interessert paa at hun tok skoen paa igjen, at jeg ikke kan bli forelsket? Men er ikke kjærligheten netop selvforglemmelse, selvhengivelse?

— Oh, sa hun, fra hvilken aargang før syndfloden er De? Jeg har elsket en eneste gang, og aldrig hverken før eller senere har jeg været saa bevisst min egen realitet som da. Man kom og fortalte mig at jeg «gik op i» gjenstanden for mine

følelser, man advarte mig mot tapet av min egen personlighet og jeg lot mig skræmme. Nu ser jeg klart at hadde jeg fortsat med at elske vilde jeg blit en ideél egoist. For det er sig selv man elsker i den elskede, det er sine egne feil og fortrin man henholdsvis overser og forstørrer, ikkesandt?

— De paastaar mig jo ute av stand til at bedømme det, sukket Meninsky.

— Ja, for hvad skulde kunne beta Dem? Hvem kan speile intethet, understreke tomrum og korrigere fuldkommenhet? Nei, den er ikke født som De kunde forelske Dem i, Meninsky. Eller som kunde forelske sig i Dem.

Meninsky saa paa hende.

— De er en djævel, sa han med stor overbevisning. Jeg begynder at se frem til Paviere!

— Og jeg tilbake, lo hun. En av de allerførste dage reiser jeg fra dette sted hvor jeg vet han aldrig kommer.

— De vil ut og lete efter ham?

Det svarte hun ikke til. Hun sat og skrev med sin pekefinger i sandet.

— Tror De paa skjæbnen? spurte han.

— Nei, sa hun, paa tilfældighetene. Jeg tok tilfældigvis feil av Deres og Pavieres ryg, og det er udelukkende min egen og ingen skjæbnes fortjeneste at jeg har faat en oplevelse ut av det.

— Har De det? spurte Meninsky forundret, meget forundret.

— Jaha, sa hun og holdt op at skrive. Istedetfor Pavieres deciderte størrelse til at forstemme mig

har jeg jo hat Deres dobbeltdeciderte litenhet til at opløfte mig! Jeg forsikrer Dem, denne følelsen av koloss, av mammut sammen med Dem er udelt behagelig.

Han bøiet sig frem og læste hvad hun hadde skrevet. Der stod tre gange Run Bates og tre gange Gudrun Haavaldsen.

— Gudrun Haavaldsen, hvem er det? spurte han.

Hun bøiet sig forbauset frem og læste og deres ansigter kom meget nær hverandre ved det. Saa løftet hun langsomt øinene med hans eget indolente blik.

— Vet ikke, sa hun paa hans svævende maate. Vet De? spurte hun med hans høflige, intetsigende smil.

Da lo han. Og han strakte sine ben ut og begravet sine hænder i sandet og sa:

— Om jeg nu tok mig voldsomt sammen og skaffet mig lidt ballast fra Dem, og jeg saa blev forelsket i mig selv, i Dem eller omvendt og fik fat i en lok av Deres haar og sat her i sandet og stirret paa den i min hule haand i fjorten dage, — kom De saa?

Da reiste Run Bate sig.

— Neppe, sa hun. Klip heller en liten tust av Deres eget haar og be Dem selv komme! Saa skal vi se paa det.

Indenfor sandet taarner klippene iveiret. De skifter farve utover døgnet som gigantiske kameleoner. Om morgenen er de gule som sandet, ved middagstid brune, om eftermiddagen jordbærrøde og efter solnedgang violette eller marineblaa.

De var lilla og likesom uldne i konturene den aften Run Bates like efter solnedgang klatret opover den høieste av dem: Ararats berg.

Da hun naadde det flate topplataa var der nogen før hende. En mand stod som en silhuet mot himmelbranden.

— Meninsky! ropte hun.

Men manden rørte sig ikke. Han stod med ryggen mot hende, urørlig som av sten, vældig som en koloss mot den vide, urolige bakgrund.

— Meninsky? ropte hun igjen og meget høiere.

Stenstøtten stod som før.

Da la Run Bates sig fremover og hvisket som for sig selv:

— *Paviere?*

Og øieblikkelig vendte han sig som var der blit tutet ind i ørene paa ham. Det var Meninsky.

Run Bates satte sig langsomt ned hvor hun stod uten at slippe ham med sine store, forfærdede øine.

Hun stønnet da han kom.

— Det er altsaa Dem allikevel, sa hun.

— Hvadfornoget? sa Meninsky.

— Nu saa jeg det, sa hun og vred hænderne.

— Neimen kjære, hvad gaar der av Dem? spurte han, er De syk?

— Paa *den* bakgrunden, sa hun og pekte ut. Jeg saa jo straks De ledet det hele. *Det* var orkester det, hvad? De var midt inde i symfonien nu, ikkesandt? Verdens undergang? Flammer, flammer. Deres ryg var ganske som i Paris. Og Deres ansigt da De snudde det var Meninskys.

Hun sat foroverbøiet i lyngen og rokket med hodet som en gammel kone.

— Skal jeg prøve at skaffe Dem lidt vand? spurte Meninsky forfærdet, De har overanstrengt Dem opover!

— Jeg ante det jo, fortsatte imidlertid Run Bates i den samme dumpe tone, likheten var for paafaldende! Hadde De allikevel ikke været Meninsky nu da de snudde dem, mumlet hun. Det kunde jo tænkes De i mere end navnet vilde være incognito. Men Meninsky er Deres væsen, Deres passivitet og meningsløshet var ingen komedie. Og hun stønner igjen og kryper sammen om en smerte indeni sig.

— Det er, sier hun, og ser op paa ham med et par bundløse øine, som om jeg er faldt ned fra en svimlende høide, jeg føler mig ganske pulverisert!

— Skal vi ikke gaa ned, prøver Meninsky forsigtig, her vil snart bli mørkt?

Men Run Bates fortsætter med at rokke og vri sine hænder. Saa er det som om hun lytter efter noget inde i sig.

— Tænk, sier hun undrende og lyst og et smil blaffer op i hendes øine, jeg tror næsten jeg er ulykkelig? Jeg er ikke istand til at se noget morsomt

i dette, jeg er virkelig fortvilet, jeg forsikrer Dem jeg har *ondt* av lutter bedrøvelse, De skulde vite hvor jeg tydelig kjender at sjælen sitter i hjertet og forstanden i hjernen? Merkelig. Saa *legemlig* har jeg aldrig tidligere fundet mig selv igjen.

— Nu gaar *jeg*, sier Meninsky blidt og besværgende som til et meget litet barn.

— Men dette *var* en skjøn boble, mumler Run Bates, og hvor den var svimlende høit tilveirs! Au, jeg er næsten *tørret* i faldet.

— Kjære, trygler Meninsky, maa jeg virkelig gaa fra Dem?

— Ja gaa De, nikker hun. Men hvordan kunde det falde mig ind at De var saa lykkelig? At De var saa usigelig, vidunderlig lykkelig? Jeg vet ingen mindre «lig» av noget slags end Dem. Var De endda ulykkelig. . .

— Kom nu, sier Meninsky pludselig strengt og tar hende i armen og løfter hende.

— Au, roper hun da og tar sig fort til hjertet. Det stak! Som med en stoppenaal? Ja nu gaar vi.

Men hun maatte sætte sig igjen.

— Jeg er syk, sier hun. Jeg faar ikke puste. Hjælp mig!

— Ta Dem sammen, sier han haardt. Men han ser snart at det er alvor. Hun er allerede i vildt slagsmaal med en aandenød.

Han maa sætte sig ned og hjælpe hende. Han støtter hende, holder om hende, rister hende naar hun er nærved at gi op. Fraaden staar hende

tilsidst om munden og sveden perler i store, tunge dryp fra hendes pande. Det koker i hendes lunger og gurgler i hendes hals, aandedrættet blir borte lange stunder ad gangen og hun blir gul over næsen som et lik. Læberne blir blaa. Tilsidst skriker hun høit ut og besvimer.

Han tror hun dør og rister hende i rædsel haardhændt saa hendes hode kommer til at dingle som en tung blomst paa en vissen stilk. Han løfter hendes øienlaak og ser at blikket er ganske brustent, han synes ogsaa at merke at hun avkjøles. Han roper hendes navn gang paa gang.

Tilsidst følger han en pludselig indskydelse, legger sin mund ind til hendes øre og hvisker: — *Gudrun Haavaldsen?*

Og miraklet sker. Hun vaakner. Bare et øieblik, men i det stirrer hun ham klart og intelligent like ind i pupillene og et lite flakkende aandedræt streifer varmt hans kind. Da hun igjen mister bevisstheten løfter han hende i sine arme og bærer hende slik til Palazzo Garnese.

Hun var sterk igjen efter otte dages fuldstændig ro. Da besøkte han hende paa hendes værelse.

Det var et stort deilig rum hvor solen spillet ind paa blekede, fantastiske gobelinlandskap og hvor balkondørene stod paa vidt gap mot sommeren utenfor.

Run Bates' divan stod midt paa gulvet, den lignet et blaaskjæl i formen og var fyldt av den merkeligste samling puter under solen. De var av alle former og alle størrelser, der var et myrderi av farver og et virvar av broderi. Materialet var det forskjelligste fra silke og lær til fuglefjær og slangehud. Selv utgjorde Run Bates divanens store og brogede point i et pragtfuldt kinesisk neglige. Tre bittesmaa sølvklokker hang fra en pinne i hendes haar og klang sprøtt bare hun dreiet paa hodet.

Hendes haand med chokolademuggen var blit saa hvit og skrøpelig, han tok muggen fra hende og skjænket selv.

— Tænk at De bar mig, sa hun da og hendes blik blev saa blaat av undren. Hvor sterk De maa være!

— De var saa let, sa han, saa utrolig let.

— De hvilte vel ofte?

— Ingengang. Jeg var nede paa et kvarter, tænker jeg. Og det var paa høieste tid visst. . .

— Jeg blev stukket en sprøite, sa Run Bates og satte pekefingeren ved et litet merke paa sin høire underarm. Ja, sa hun og saa ut av balkondøren, det var i sandhet Ararats bjerg. Dit gaar jeg aldrig mer.

— Nei, gjør ikke det, svarte Meninsky sterkt.

Mellem hver mundfuld chokolade la Run Bates sit hode tilbake mot en stor, indviklet og merkelig applikert pute. Meninsky bøiet sig frem og fulgte en av dens vanskelige konturer med sin ene pekefinger.

— Det er livet i Hollywood, sa Run Bates. Broget, ikkesandt?

— Jo, sa han, aa, det er sandt, de betyr jo noget alle disse putene?

— Allesammen.

— De maa forklare dem for mig!

— Det vilde være at lægge mit liv aapent for Dem, Meninsky, og det vilde ta tid. Men den pute De selv kommer til at inspirere skal jeg forklare Dem meget indgaaende.

— Tak, svarte han. Men er silke og dun da slik bekvem materie?

— Uhyre. Men her, sa hun og løftet op en terningformet, graa, kompakt og tung pute, dette er strie og stampelo. Mit barndomshjem. Den er parfymert ogsaa, lugt! Og hun stak puten helt hen i næsen paa ham. Barnevask og stekt flesk, mit barndomshjems atmosfære. Den har jeg tutet mangen en hjemvetaare i, kan De tro.

— Og denne? spurte Meninsky med en eiendommelig liten kuleformet pute i haanden. Den var ufattelig let og av et deilig opalfarvet metalstof.

— Den er et barndomsvenskap, svarte hun og tok den som ængstelig fra ham. Min første og seigeste illusion. Den største og vakreste *boble* jeg har præstert.

— Gik den til himmels, eller sprak den? spurte han alvorlig.

Men da lo Run Bates.

Hun la sig godt tilbake i Hollywood-livet og lo saa klokkene i hendes haar slog allarm.

— Gud, sa hun da hun endelig sat befriet, hvor mine ord altid høres idiotiske ut i andres mund. Det rene Gaustadprat.

— Neivel? sa Meninsky forurettet.

— Jo, for ingen aner jo hvad som ligger bak. Der er altid en dyp mening bak alt mit sludder, Meninsky, husk det, glem det ikke!

— Ja, nei, svarte Meninsky lydig. Men en boble svæver jo, sa han, hvorfor ikke fylde den puten der med gas og ha den svævende efter en snor her over sofaen?

— Da blev den jo en ballon, smilte Run Bates, der er stor forskjel paa balloner og bobler, min kjære. Den er fyldt med kolibridun, sa hun og kastet den til ham, den er let nok. For den er ikke længer nogen svævende boble, den er en vanddraape paa det fasteste tørre, den er *mig selv!* Maa jeg presentere Run Bates! gjorde hun en elegant gest mot puten og solen traf samtidig en diamant paa hendes haand og etpar sølvtraade i puten og slog to blaalige reflekser i kryds over Meninsky.

Og De, gik hun derefter over i en ny toneart, ønsker at beholde Deres inkognito?

— Ja, svarte Meninsky med et litet shok.

— Ja, De er naturligvis her for at hvile Dem. Jeg husker nu at De skyr musikken her, De har visst endnu ikke sat Deres ben i musiksalen, har De vel? Og ikke paa dansegulvet. Jeg kan godt forstaa det. Hvor gammel er De?

— Femogtredve.

— Og har stridd med musik fra De blev født

naturligvis? Stakkars Dem. Jeg forstaar Deres passivitet. Den indgaar i kuren, ikkesandt? De er forbudt indtryk og sindsbevægelser av enhver art? Deres musikmaskineri maa hvile og justeres. Hvor De maa ha fundet mig uforskammet.

— Nei, slet ikke, protesterte han.

— Jo, naturligvis, lo hun likegyldig. Men aldrig har jeg imøteset en skuffelse med slik angst som denne med Dem, forstaar De — og du gode Gud hvor den ogsaa blev smertefuld! De var hele tiden æsken med det rare i for mig, jeg vilde helst tro De var tom, men ante det rædselsfulde i Dem og vovet aldrig aapne paa laakket — at jeg ikke *døde* av skræk da laakket gik op av sig selv der paa Ararats bjerg og Paviere sprat iveiret! Hu! Og hun grøsset saa flere puter faldt av divanen og de fik travelt med at plukke op begge to.

— Aa, De Paviere, De Paviere, sa hun med sit smil som altid blev overvældende bare ved at hun løftet overlæben bort fra fortændene. Hvad *var* det for merkelighet med Dem og Deres ryg der i Paris?

Men da la Meninsky den sidste av de forulykkede puter kraftig tilrette i divanen, og det var som om han med den hadde samlet et fond av energi nede paa gulvet, for han boret brutalt sit blik i Run Bates' og sa:

— Miss Bates! Jeg er ikke Paviere. Jeg har aldrig dirigert noget orkester i Paris, jeg har aldrig dirigert i det hele tat og der er ingenting merkelig med min ryg, det kan min skrædder overbevise

Dem om, han er ganske fortvilet over hvor akkurat jeg passer det banale magasindressnummer seksogfirti. Jeg *er* Meninsky, og maa jeg be Dem rigtig pent om at faa være Meninsky? Jeg er en elendig banal maddik, jeg er akkurat saa forsvindende og ubetydelig en fyr som De synes, men jeg er *ikke* Paviere! De faar slaa haanden av mig om De vil, vort forhold av interpreter og elev har været meget behagelig, men kan det ikke fortsættes paa anden maate end at jeg vedblir med at spille en rolle der er mig motbydelig saa ber jeg at bli opgit . . .

Han skulde sagt mer, meget mer, men fik her et skjæbnesvangert glimt av Run Bates ansigt og blev sittende og gape, kom til at bevæge kjævene op og ned som om han tygget og gav ikke en lyd videre.

— Hm, kremtet Run Bates og det var som om hun knurret. Med det fremskudte underansigt, de runde, truende øine dypt inde under den bulkede pande og haaret hængende som lange ører ved tindingene lignet hun en stor, tirret pekingesertispe.

— Hm, sa hun. De maa gjerne selv kalde Dem Meninsky og betragte Dem som et færdig avsnit, men mig er De og blir De kun et titelblad, første side i historien om Paviere. Og vær tryg for jeg skal bla videre i den boken! Om De saa skal bli saa overanstrængt at De maa sove hvert femte minut! Nu ser De ut til at ville falde i søvn der i stolen, gjør ikke det, jeg kan ikke utstaa snorking. Gaa

og læg Dem og la mig ikke se Dem igjen før De er rigtig uthvilt og taaler en ny dyst, sa hun.

Og smilet sat igjen i hendes ansigt og gjorde det menneskelig.

Et par dage efter laa hun paa maven paa et av loggiatrappens brede, kjølige marmortrin og matet en paafugl.

Da spurte Meninsky hvorfor netop den var hendes specielle yndling.

— Den er ikke min yndling, svarte hun, tvertom. Jeg har en torn i øiet til den. Den har bedraget mig! Synes De ikke den er liten og falmet og pjusket ved siden av de andre?

Meninsky saa efter de tre-fire store, blaa fugle som langsomt og værdig skred nedover plænene. Og han fandt at den hun matet var paafaldende mindre smuk end de andre.

— Ja, sa Run Bates, jeg vilde ikke tro mine egne øine da jeg fik se den i fuldt dagslys. Jeg tænkte mig den et fænomen av en paafugl, som et tropemareridt av farver, en nedfaldt sprakende komet av safir og smaragd. Jeg saa den nemlig først som silhuet. De aner ikke for et syn det var. Jeg saa den fra min balkon i maaneskin. Den sat opfløiet paa den spinkle portbuen mot havet der, aa, den virket som et stykke pragtfuldt kunstsmijern mot

det azurblaa vand, forstaar De, uløftelig tung, vældig, en fortættelse av mørke og ondskap og dog fnugglet, aandeagtig fin i bygningen, ja det lange haleslæp var som en skjør knipling at se til, ikke til at ta i, puste paa. Hvordan maa den fuglen se ut i dagslys og nære ved, tænkte jeg. Og jeg listet mig ned og tæt indpaa den og saa den godt over for at kunne kjende den igjen næste morgen. Og De kan vel tænke Dem mine følelser da jeg i blændende dagslys støtte paa dette falmete, pjuskete og enhornete væsen. Jeg kunde dræpt den paa stedet.

— Hvorfor gjorde De ikke det? spurte Meninsky.

— Fordi jeg altid tænker mig om før jeg handler, sa Run Bates og strøk venlig over fuglens miserable slæp. Og fordi jeg er velvillig stemt overfor tilværelsen. Tilsidst og væsentligst fordi jeg nødig indrømmer egne feiltagelser. Jeg tror paa intuitionen, og jeg paastaar at der i denne fuglen lever noget av den storhet, den nattemystik og det eventyr jeg først ante i den. Den har bare intet andet uttryksmiddel end sin form, sin evne til fortættelse av mørke paa en lys bakgrund. Den er skapt til *silhuet*, altsaa.

Som De, sa hun og vendte sig mot Meninsky.

Jeg vilde aldrig lagt merke til Dem ved en presentation. I en gatevrimmel eller i et selskap er det ikke mulig at faa øie paa Dem trods selve Deres størrelse. De er som denne fuglen uten fysiognomi, De har ikke træk, ikke farver, ikke skygger, bare *form*. De skal sees som silhuet mot et orkester eller en himmelbrand. Men *da* virker De!

Alle Deres mangler blir fortrin. Selve Deres

passivitet blir aktivitet! Er det ikke merkelig? Det er *for* merkelig, ser De. Jeg vil vite *hvad det kommer av*. Derfor vender jeg mig ikke fra Dem, Meninsky, jeg vil se Dem nøie an, jeg vil smigre mig ind paa Dem som paa denne fuglen. Se hvor den æter tamt av min haand. En vakker dag aapenbarer den mig sin gaade. En endda vakrere dag — naar jeg sitter inde med hundre og ett bevis — bekræfter De til mig at De er Paviere!

— Kanske, smilte Meninsky paa sin gamle imøtekommende maate, men da maa jeg først ophøre at være Meninsky. Og naar blir det? For Meninsky kommer der til at staa paa min gravsten.

— Vi faar se, smilte Run Bates forjættelsesfuldt. Jeg er allerede godt oppe i antallet av bevis for at der ikke kommer til at staa Meninsky paa Deres gravsten!

Næste gang sat hun ute mellem tusindfrydene og skar en bok op med en liten skarp sølvkniv. Og Meninsky kom yrvaaken og modig og spurte om den var morsom.

— Aaja, sa Run Bates og saa ham godt over før hun gik videre.

Hvis den bare ikke var saa fuld av trykfeil. Jeg sat netop i den forbindelse og tænkte paa Dem — og mig — at igrunden er vi to trykfeil.

— Er vi det, sa Meninsky.

— Ja. De, sa hun, er jo et bokstav som ikke skal være der? De gaar rundt med en tyk korrekturstrek tversover Dem, væk med mig, sier De, beklager, men dette er ikke mig. Hvad?

Hun aapnet smilende boken igjen og fortsatte med at skjære. Distrahertes saa av sin pekefinger.

— Faar jeg se paa Deres pekefinger, bad hun fort. kom her med den, ved siden av min i boken!

Meninsky adlød øieblikkelig.

— Haa, fnøs hun, dobbelt saa stor som min, du store verden for en pekefinger! Men har De nogengang i Deres liv pekt med den? Sagt: se der! Og har det at det var *De* som pekte hat særlig betydning for nogen anden?

— Nei, sa Meninsky alvorlig og med fingeren godt ved siden av hendes i boken, jeg har aldrig pekt og aldrig vilde det betydd noget for nogen at jeg pekte heller.

— Aa, sa da Run Bates med en skræmmende opgang i stemmen og skjøt underansigtet frem, De gjør mig rasende! En skulde tro De *var* sten, jern, malm og ikke — men se her!

En tyk, høirød blodstripe randt ned ad bokens ene blad. Hun hadde skaaret ham i fingeren! Han førte den øieblikkelig til sin mund, litt rød i ansigtet, litt konfus, men uten at si noget.

— Haha, lo hun, blod? Ordentlig rødt, varmt menneskeblod, ikkesandt? Tilmed varmere og rødere end almindelig tror jeg, ja se nu her? Og der

skjærer hun sig selv, et hurtig, dypt snitt i fingeren.

Se, sier hun og løfter haanden og lar blodet dryppe ned paa bokens blade, meget tyndere, blekere og daarligere. Kom her en slagter nu vilde De bli stemplet blaat, førsteklasses, jeg rødt, andenklasses. Tror De ikke?

Meninsky finder frem sit lommetørklæ og vikler det om sin finger. Han er blit ganske blek og hans næsefløier arbeider.

— Synes De det er kjedelig at blø? spurte da Run Bates deltagende, gjør som jeg, put fingeren i jorden, saa stanser det straks.

Og han adlød igjen, stak fingeren dypt ned i mulden, som var kjølig og løs og litt fugtig.

Der sat de som to barn med hver sin pekefinger i jorden.

Hun kikket ned i boken.

— Nei, der staar det sandelig keg istedetfor jeg, utbrøt hun indignert, isch! Og pludselig hev hun boken saa voldsomt fra sig at bindet løsnet og flere blade, derav et av de blodige, faldt ut. Tænk keg istedetfor jeg. Jeg, jeg, jeg!

Saa kom hun paa noget nyt og beroligedes hurtig.

De forstaar, Meninsky, vendte hun sig langsomt og rolig til ham, jeg er ogsaa korrigert. Jeg er et jeg med strek under. Spærret altsaa. Summen, facit, Run Bates, *jeg*. Hvad raker det forsaavidt mig enten De er av sten og jern eller kjøt og blod? Jeg er nok i mig selv. Men nu tænker jeg vi kan ta op vore fingre.

De var sorte av muld, fingrene.

Jaha, sa hun da i nok en ny stemning, der ser vi det. Fremtiden! Hu, Meninsky, tænk, at om nogen tid, om nogen faa aar ligger disse fingrene vore og hændene vore og armene og hele vi nedi dette som nu klæber ved os, og er *døde*. To stinkende kadavre, delikatesse for maddikene, fyh. Run Bates og Meninsky. *Er det ikke fælt?*

Aanei, roper hun pludselig halvkvalt av angst og iver og strækker armene iveiret, la os leve! La os understryke og ikke overstryke os selv, tidsnok blir vi inkognito. Her er vi, se hør og føl paa os, kan nogen negte for at dette er Run Bates og Paviere?

Meninsky stirrer grepet hvor hendes arme peker, det er saa høit at han mister hatten av hodet.

Og Run Bates vender leende tilbake til jorden, til sin finger.

— Aa, du kjære lille fingeren min, sier hun, gudskelov for at du er levende endda!

Og hun sitter ubeskrivelig lykkelig og krøker og retter, krummer og strækker sin pekefinger mens hun smiler opmuntrende til den.

Meninsky er ikke fortrolig med hverken associationsloven eller embryologien. Han tror han har overhørt hendes sidste bemerkning daR un Bates,

flere dage senere, midt inde i noget andet, pludselig sier:

— *Jeg* har pekt hele mit liv og jeg skal peke til jeg dør.

Men da han hæver sit blik efter hendes ser han en vindfløi og med det samme kjender han det stikke i sin ene pekefinger hvor et saar er ved at gro.

— Ja, gjør det, skynder han sig at si mens han endnu er i god tro, for mig?

— *For* Dem, nytter ikke. *Paa* Dem maatte det jo først bli. Men jeg peker ikke mer paa nogen for nogen. Det gjorde jeg engang. Jeg peker bare for mig selv nu. Men vil De høre en historie?

Og hun er lys og senil i stemmen som et barn der spør: Skal jeg fortælle et eventyr for dig?

Historiens titel er «Boblen», begyndte hun. Det er en banal titel og selve historien er endda banalere. For hvem har ikke sammenlignet sin kjærlighet med en skimrende skjøn og forgjængelig saapeboble?

Naa, men pointet her er *pekingen*. Jo, jeg elsket altsaa — engang. Ingen har elsket større, varmere, ubegripeligere end jeg. Og jeg pekte og sa: Dette er dig, slik er du, det er du — aa, alt det skjønneste og deiligste jeg visste, alle eventyr og al uvirkelighet og hvor mine ord var mig fattige og utilstrækkelige! Jeg pugget konversationsleksika og tydde til fremmede sprog for nogenlunde at faa uttrykt mine følelser, men punkterne for min pekefinger blev legio, jeg stred saa sveden dryppet og rak ikke med

og var usigelig lykkelig, jeg svælget og fraadset i skjønhetsaapenbaringer og følte mit eget selv bare som et hemmende panser for min fantasi.

Ja, slik blev jeg, som jeg har fortalt Dem før, tyve aar.

Men da kom der en dag, en dag jeg var som mest svimmel av min egen intethet, en pekefinger, en fremmed, en tredjes pekefinger og pekte paa *mig*.

Du, sa den. *Du* er det! Det er jo dig selv! Du er selv alle eventyrene og hele deiligheten! *Du er* simpelthen *draapen hvorav den vidunderlige boble bestaar!*

Slik, Meninsky, gjorde jeg mit eget bekjendtskap ved en fremmed pekefinger og som De daglig ser underholder jeg forholdet ved selv at peke paa det. Aa, De kan tro det var en underlig stund da jeg allerførste gang merket mit eget hjerteslag i stilheten, det var saa overvældende uvant, det skræmte mig slik at noget gik istykker i det, en av klaffene lammedes av forbauselse og er lam den dag i dag.

Og Run Bates blir sittende og likesom lytte efter den lille lamheten i sit hjerte.

Meninsky gjærer med et spørsmaal, han har det paa læberne flere gange med aandedrættet og alt i orden, men stadig undslipper det ham.

— De forstaar, sier da Run Bates midt i et av hans dobbeltaandedræt, min elskede var en kvinde. Kjærligheten altsaa bare venskap. Pekefingeren var min forlovedes.

Meninsky aapner munden, men igjen kommer hun ham velvillig i forkjøpet.

— Nei, sier hun, han fik mig selvfølgelig ikke. Det var dumt av ham at kalkulere mig og gjøre mig saa uttrykkelig bekjendt med værdien!

— De elsket ham ikke! faar Meninsky endelig anbragt.

— Jo, i den tiden jeg bare var skal, med indmaten placert i min veninde, det tomme kar, tiltaltes jeg av likheten mellem ham og mig, hulheten. Men da jeg hadde samlet mig selv ophørte jo sympatien øieblikkelig og — gjensidig, naturligvis.

— Det er forfærdelig vanskelig, sier Meninsky med smertelig sammentrukne bryn, men er ikke historien den at De hadde en veninde hvis fortrin De overdrev til Deres forlovede som blev jaloux og fandt sig beføiet til at retlede Dem?

— Gjerne det, svarte Run Bates, og nu belavet hun sig paa at gaa over til noget andet.

Men Meninsky, ifølge sin makelige natur, blev helst hvor han var.

Han spurte om hun var sin forhenværende forlovede taknemlig for pekingen.

— Selvfølgelig, svarte hun let, han er jo saa at si min anden skaper. Jeg vilde levet og dødd og blit begravet uten nogensinde at ane min egen realitet uten ham. Og ikke bare min egen men alt og alles. Jeg lærte tilslut at en sten virkelig er en sten. Men det skal jeg fortælle Dem en anden gang.

— Jamen, sa Meninsky, hvordan aner man sin egen realitet?

— Ja hvordan? sa Run Bates og hun saa virkelig ut som om hun ikke visste det.

I forbindelse med en flek paa hendes kjole faar han en anden gang forklaringen til den graa strieputen i hendes divan.

— Har De ikke lagt merke til at jeg aldrig er rigtig ren? spurte hun. Aldrig. Det kommer av min oprindelse. Jeg er som magnetisk for lort. Jeg maa bytte undertøi hver eneste dag. Mine kjoler er bare friske en times tid. Jeg kunde trænge at vaske mine hænder hvert femte minut.

Jeg har fundet ut at smutset kommer *indenfra.* Fra blodet!

Jeg er født i et skiddent arbeiderstrøk av en storby, forstaar De. Min far var altid sotet og min mor aldrig ren, jeg forsikrer Dem, min mor var det skiddenfærdigste i verden. Hun badet ikke i alle de aar jeg levet sammen med hende og det var tyve. Hun *stinket* — en stram, sur, besynderlig lugt som jeg har fundet igjen paa alle strøk av kloden hos fattigfolk. Hun fik et barn hvert aar. Og skidden var hun da hun undfanget dem, skidden mens hun gik med dem og skidden da hun fødte og ammet dem. Maa der ikke komme smuts i slike

barns blod? Jeg er absolut fuld av lort indvendig. Under min første tid i Hollywood badet jeg som en gal, mit badeværelse var for mig i et helt aar indbegrepet av highlife, jeg levet omtrent ikke utenfor det, men tror De jeg nogengang opnaadde at føle mig ren? Nei. Mine porer proppes *indefra* efterhvert som jeg frotterer dem. Det er sandt!

Jeg er ogsaa forfærdelig utsat for utøi, jeg kan ikke opholde mig to minutter i en trik eller en menneskesamling idetheletat uten at føle at loppene anfalder mig som en lækkerbisken, mit store hestetaglhaar har været min fortvilelse fra barnsben av, det har været fuldt av lus de hundrede gange — og nu skulet Run Bates fort hen paa Meninsky som med armene lænet mot den lille japanske bros skrøpelige bambusrækverk stod og stirret paa det sorte, sagte glidende aavand under dem.

Ha, sa hun da, nu tror jeg sandelig allikevel at sfinxen grøsser, hvad? Det rykker forræderisk i Deres næsefløier!

— Ja, Meninky, *De* er det reneste jeg vet. Og De er undfanget og født og ammet av en usigelig ren mor, aa jeg aner hvor hun var lækker og appetitlig og deilig!

Og hun gaar lidt fra ham for at faa overblik.

— Der De nu staar mot det mørke vand, sier hun, og hæver sine hænder som holder hun en palet i den ene og en pensel i den anden, er De en aapenbaring av renhet og lys, De er *blændende* som jeg har tænkt mig Kristus være det, det smerter

synsnervene at utsættes for Dem! Deres haar er jo selve solskinnet materialisert og de komisk lange, hvite øienvippene Deres, — jeg kan forstaa at verden maa te sig anderledes for Dem end for mig, betragtet gjennem slik en blendende ramme!

Og saa knipser hun med fingrene i veiret, som har hun noget nyt.

— *Lyset* er hele hemmeligheten med Dem! ropte hun. Det var lyset og ikke mørket De koncentrerte i Paris! Det var De som brandt og ikke himmelen der paa Ararats bjerg!

De er selv saa fyldt av lys og flammer at verden forekommer Dem en askehaug!

Meninsky rygger uvilkaarlig tilbake som for et angrep, hurtig finder han sit lommetørklæ og pudser sin næse med brask og bram. Han har høsnue, er virkelig sterkt forkjølet.

Og Run Bates slukner. Da han endelig lægger lommetørklæet ned skal ingen kunne se at der nogensinde har været lys i hende. Hun bøier hodet stille og lukker øinene. Da hun igjen aapner dem opdager hun en liten snegl paa vei mot en oase graa paddeblade paa broen.

— Ha, ler hun da igjen og peker, der er jeg og der er virkeligheten! Det gaar smaat men det gaar! Vogt Dem! *Jeg gir mig ikke* før jeg har ført Deres mysterium ind i klarheten, før jeg har analysert det ned til det aller haandgripeligste lille stykke virkelighet. Det er en sidste haardnakket dyst med mig selv, forstaar De, mit gamle, formaalsløse, fantastiske, leveudygtige selv. Lykkes

jeg ikke mens De er her skal jeg forfølge Dem jorden rundt, De skal aldrig ha fred for mig saa længe De lever og heller ikke hinsides. For jeg *skal* frem til virkeligheten, og De er min eneste hindring, Meninsky, De staar som en kinesisk mur og stænger mig veien og utsigten.

Men bare vent.

Og hun forfølger ham.

Han gjør sig liten, dukker hodet ned mellem skuldrene og krøker knærne, han skifter ham flere gange om dagen og snur ryggen til. Men hun finder ham. Hun gaar ustoppelig videre med sin psykiske forskning, hendes energi er vital og hendes opdagelser utrolige.

Hver gang tror hun at ha naadd det endelige resultat, men hver gang gaar hun igjen videre. Av og til slaar hun to fluer i et smæk.

Som en eftermiddag ombord i en vindstille seilbaat langt ute paa sjøen. Der sat hun med sine vaakneste øine og fortalte ham at hun aftenen i forveien hadde staat ytterst ute i et skogholt og set ham komme gaaende ute paa markene. Han hadde vokset fra en prik av helt ute i horisonten, han var saa fort blit større og større, tydeligere og tydeligere, hun hadde ventet og godtet sig og smilt og tænkt at slik, akkurat slik var situationen:

om en stund vilde hun kunne tælle hans øienhaar!

Men saa var der hændt noget. Der var pludselig kommet en taake seilende, en tæt, hvit damp rullet avsted henover markerne imot ham, det lignet næsten et krigersk gasangrep. Og der hadde hun saa staat og set ham forsvinde like hurtig som hun hadde set ham komme, han passerte hende paa etpar skridts avstand, hørlig aandende men komplet usynlig. Og hun var blit saa bedrøvet.

Der hadde hun jo symbolet! *Avstanden!* Hvordan kom hun nu videre? Avstand, usynlighet, ulegemlighet — hvad satte man op mot slike ting? Igjen undslap han hende.

Men igjen fandt hun sig selv igjen.

For hun var kommet til at tænke paa steppen! Paa Rusland! Paa hvad Tolstoy sier om russerne: avstandsfolket, de ensomme, ubegripelige.

Han, Meninsky, var jo russer. Paviere var franskmand.

Der hadde hun det!

Paviere var livskunstneren, Meninsky selve leveudygtigheten.

Og simpelthen hans fremmede nationalitet, hans slaviske racepræg var det som hadde git hende det sterke indtrykket av personlig egenart. Han var som millioner russere, men fordi den russiske hverdagslighet var hende saa fremmed, hadde hun tat den for individuel originalitet.

Slik gik det naar man som hun var saa fortvilet fuld av glycerin! Der hadde han først været even-

tyret virkeliggjort for hende og saa virkelighetens eventyr. Endelig viste han sig at være Kolombi egg. Hvad der videre kunde komme av det egget, se det turde hun med sit kjendskap til sig selv ikke svare for.

— Men jeg skal nok efter hver himmelfart vite at plaske til jorden igjen og forhaapentlig blir faldene kortere og mindre smertefulde for hver gang, dennegang var jo bare en fornøielse, sa hun.

Og hun bøiet sig frem for at smile godt til ham.

Da saa hun at han sov og at han hadde sovet længe. Han laa paa ryggen med ansigtet ret mot solen, det var blekt og koldt som ellers og fuldt av hat.

Run Bates la roret op i vindstillet og bøiet sig tæt over ham. Længe sat hun og stirret. Det saa ut som om hun talte hans øienhaar, der lange og skinnende lyse laa helt ned paa hans glatte fine kind. I søvne gjorde han en grimase som om noget smertet ham.

Da trak Run Bates sig endelig tilbake. Og da graat hun. Lydløst bøiet hun hodet og lot hun taarene sagte dryppe sig ned i sine hænder som i en skaal.

Capranola rødmer av roser. De gror vildt over hele øen, de fylder vældige bed, de danner hækker

ved veiene og espalier paa murene. Der staar en rød og søt os fra dem dag og nat.

— Nei se, sa Run Bates om en stor, skjøn La France, den vil visst ikke? Den vil virkelig ikke! Se, hvad gir De mig?

Det saa virkelig ut som om rosen ikke vilde begunstige bien som sværmet om den. Den avviste den gang paa gang. Run Bates hadde staat og iagtat fænomenet en lang stund før hun viste det til Meninsky. Og nu stod de sammen og betragtet scenen som blev mer og mer spændende. Biens ihærdige og utrættelige bestræbelser nyttet ikke, rosen vilde ikke.

Til en begyndelse var dens plastik koket, yndig og indtagende, den bøiet sit skjønne hode undav, den blusset og sitret og *beklaget*. Og saalænge var biens manøvrer store og ridderlige. Men saa blev rosen støtt ved dens uforstand, den blev braa og bestemt, gaa væk! Brrrr, mente da bien som den drevne forfører han var, faar vi ta tiden til hjælp, haster ikke, jeg kan vente. Og den tok et par hurtige avstikkere til andre roser i nærheten. Men stadig kom den igjen.

Da fik rosen en genial ide, kvindernes evige.

Den graat!

En stor, tung taare trillet den ut mellem bladene og ret over bien som halvdruknet og ør av raseri og skuffelse kom til at svirre om sig selv i luften en lang stund. Da endelig grep den til retrætten.

— Det var mig noget til rose, sa Run Bates, det var saamen en dame med dyd!

Men ikke før hadde hun talt ut før der imidlertid var en ny bie, en lidt mindre, følsommere, finere. Og dennegang skjedde det, miraklet, midt for Run Bates og Meninskys interesserte og ublue øine.

— Jaja, sa da Run Bates, slik er vi kvinder. Det maa være den rette.

— Sier De det? sa Meninsky.

— Ja, i motsætning til dere mænd! Og hun holdt sin høirøde parasol op som en fane idet hun satte sig i bevægelse. Det er naturligvis overdrivelse at en kvinde bare kjender sit kjøns krav naar hun elsker. Men det absolutte, unegtelige faktum er at hun ikke kan lyde det kravet uten at elske. En mand begjærer en kvinde før han bryr sig saa meget om hende at han kan ofre sin lillefingernegl for hende, mens en kvinde aldrig begjærer paa den maaten før hun elsker en mand slik at hun kan gi sit liv for ham. For hos os gaar kjærligheten akkurat den omvendte vei av manden, nemlig fra sjælen til sanserne. Og dette er netop den store ulikhet mellem kjønnene, den som altid forvolder striden.

— De har da ikke stridt? sier Meninsky.

— Nei, for jeg har ikke elsket. Da jeg giftet mig trodde jeg at jeg gjorde det. Men det gik hurtig op for mig at det ikke var for min mand men for kjærligheten jeg næret kjærlighet.

— Har De været gift? spør Meninsky og glemmer at sætte det ene ben foran det andet av forbauselse.

— Ja bevares, ler Run Bates under parasollen og lar ham staa. Jeg *er*, sier hun da han er paa siden av hende igjen. Jeg gidder ikke skilsmisse-

sludder. Og hverken min mand eller jeg kommer til at gifte os igjen.

— Hvordan vet De det?

— Fordi han er for skuffet og jeg for forventningsfuld. Jeg er nemlig fremdeles forelsket i kjærligheten og venter mig store ting av den. Men ikke malplacerer jeg den mer i nogen mand, det kan De bande paa.

— Hvor placerer De den da?

— I allivet! Aa, jeg elsker, elsker, elsker! roper hun med parasollen høit i veiret — luft, blomster og trær, solskin, regn og sne, godhet, slethet, klokhet og dumhet, fuglekvidder og tygging av ristet brød og røde parasoller og den cigaretten De røker og hvite øienvipper og *alt!*

Hun blir ganske anpusten og maa stanse og trække veiret og le.

— Ja, det var meget til kjærlighet, sier han. Men er Bates Deres mands navn?

— Ja.

— Og Haavaldsen Deres pikenavn?

— Netop. Og Run er en engelsk forkortelse av Gudrun.

— Er ikke Gudrun Haavaldsen engelsk navn?

— Nei, norsk.

— Norsk?

— Javist. Jeg er født i Kristiania, vet De ikke det?

— Nei, Meninsky stryker sig betuttet over haaret og vet ikke det.

— Jeg har hele tiden tænkt mig Dem — eksotisk?

— Tak, svarer Run Bates og plukker en deilig, halvutsprungen mørkerød rose fra nærmeste busk, men jeg er glad for at være norsk.

Og hun snuser hørlig til rosen, tar ham i armen og trækker ham ind under parasollen og gaaende langsomt deklamere hun noget paa et sprog han ikke kjender og aldrig har hørt før.

— Det var en norsk, versificert kjærlighetserklæring, sier hun forventningsfuldt. Men han ber hende ikke oversætte.

I en gylden ring hang en kakadue og pjutret, og ret under stod Run Bates og læste et brev. Det var i et karnap med et perleforhæng med egyptiske skrifttegn, og Meninsky stak hodet ind mellem perlene og ønsket godmorgen.

— Godmorgen, De hieroglyf, sa Run Bates, nu kommer jeg straks, træd indenfor saalænge. Og hun læste videre i sit brev.

— Det ser ikke videre spændende ut, sa Meninsky om det.

— Nei, svarte hun, det er fra min mand og bestaar av punktumer.

— Naa? sa Meninsky.

— Ja, for som De er bare spørsmaalstegn var

min forlovede bare et utropstegn og er min mand bare punktumer.

— Spørsmaalstegn?

Run Bates brettet sammen brevet, puttet det tilbake i konvolutten og rakte kakaduen et stykke sukker fra en skaal i vinduet.

— Ja, sa hun og børstet av sig en sukkersmule som kakaduen spilte paa hende, præsterer De andet? Har De levert mig en eneste tankestrek for at si et utrop? De bare spør De.

Pjutt, pjutt, sa kakaduen.

Men da ristet Run Bates beklagende paa hodet til den og forlot den.

— Ja, min mand er et punktum, fortalte hun Meninsky som fulgte hende ut gjennem hieroglyferne. Stille, rolig og vægtig avsluttende, alt jeg gjør er godt, punktum.

De gaar over et vældig gulv av glasmosaik. Run Bates stanser midt paa en kolossal blaa porcelænsblomst, hun staar midt i dens ottekantede, grønne frøhus og er dens ene levende, gule støvdrager. Meninsky stanser et stykke fra hende, med hænderne i jakkelommen og hatten i nakken, avventende.

— Og, min forlovede var et utropsregn, sa Run Bates og plukket ved sin ene lillefingernegl, aa som han ropte og skrek sig hæs. Han citerte Goethe og Spinoza og Kant og Nietsche og Ruskin og Darwin forstaar De, og essensen av det hele var et befalingsbrøl til mig: *LEV!*

Lev, lev, lev, rullet ekkoet indigjennem de mange tomme saler. Run Bates lyttet og lo.

Med andre ord: staa ikke der og inbild dig at en mand er en bie, en mand er en mand og nogen gange et ord, men aldrig verden en bie. Men at De var en bie har jeg heller aldrig indbildt mig, selv om jeg var en hundredobbelt rose, sa hun til Meninsky og steg endelig ut av fabelblomsten.

— Hvorfor giftet De Dem ikke med ham som var Dem en saa glimrende lærer, spurte Meninsky da de kløv gjennem et vindu ut i haven.

— Netop fordi han var en saa glimrende lærer, kjære. Han ropte: snak! Og jeg snakket saa han maatte tie og ingenting mer fik lært mig: Han skrek: Gaa ikke her og fantaser men foreta dig noget! Og jeg gik fra ham. Men jeg adlød ham fremdeles, jeg adlød hans ekko, jeg ledte og ledte efter «livet» og fandt omsider min mand, som er et punktum.

— Er da livet et punktum? sa Meninsky.

— Ja, ifølge min forlovede, svarte Run Bates. Og det har jeg trodd til nu. Men nu begynder jeg at spekulere paa om det ikke er et spørsmaalstegn, sa hun og stanset og saa paa Meninsky. Men Meninsky gik paa, og han vilde ikke snu sig. Hvertfald er *virkeligheten* ikke noget punktum, sa hun da.

Og de gik begge videre, og han spurte og hun svarte.

Han spurte hvad hendes mand var og hun sa filmsregissør. Han spurte om hun selv hadde filmet og hun sa nei, utstykning av egenart i detail var

ikke hendes sak, merket han ikke daglig hvor hun utleverte sig engros? Ingenlunde følte hun det som en mission at la en verden gjøre sit bekjendtskap paa skrømt, da levet hun heller robinsonadisk paa Capranola og lot ham ene menneske lodde tilbunds i sig. Han beklaget da hendes paastand at han var saa uten lodderemedier. Og hun lo og sa at dersom han hadde en anelse om for værdier der laa sanket paa bunden i hende saa skaffet han sig nok remedier, men desværre hadde han jo heller ikke fantasi. Og han spurte videre om livet i Hollywood og husket at den fremherskende farve i hende divanpute var rødt og om det skulde bety at det var erotisk? Ja, sa hun da. Min mand er selvfølgelig min elev i min forlovedes lære. Kjærlighedens frihet er den nødvendige følge av individuel frihet. Hvad der gjælder i erotikken er følelsernes skiftende spil, bare ved at følge sine egne drifter er man sig selv tro og altsaa i ordets egentlige forstand moralsk. Jo, livet i Hoollywod hadde været meget erotisk. Men om hun ikke hadde barn? Nei visste han hvad, var hun ikke midt inde i sin egen opdragelse, var hun ikke selv ganske nyfødt? Hun var ellers ikke av de kvinder der paa liv og død maatte *fortsætte*, tvertom tiltalte tanken at være *avslutning* hende, summen, facit. De fineste frugter var uten kjerner, visste han vel? Og var han opmerksom paa hvor det var en ny og skjæbnesvanger tanke for en kvinde? Hu! Den er opstaat av min merkelige hukommelse av fysisk smerte, sa hun, hvis kvinder var istand til at erindre sine fødsels-

veer, saa fødte de selvfølgelig ikke mere en den gang, og var de blit tilstrækkelig pint hos en tandlæge som jeg, saa fødte de aldrig.

Men da stanset Meninsky, da tok han begge hendes hænder i sine og klemte dem saa haardt at det gjorde ondt, og da han talte var hans stemme ru av bevægelse.

— Hvor De er uansvarlig paradoksal, Run Bates! sa han. Jeg har været i krigen, jeg har været saaret og lidt helvedeskvaler, men det vet jeg da at jeg gjerne led det altsammen ti gange om igjen for at. . .

Men her blev han avbrudt. En liten sortoghvit terrier med blaa sløife i sælen kom stormende mot dem, den klippet Meninskys vældige indlæg tvert av ved at hoppe helt op paa hans mund, og Run Bates' elskværdig lyttende uttryk gik over i en dyp panderynken.

For inde fra buskadset skingret en rasende, ung pikestemme:

— Alex, Alex, Alex, Alex!

Og da terrieren var lusket av med halen mellem benene hadde Meninsky mistet lysten til at tale.

Saa lektes der en aften paa plænen ute under kastanjerne.

Meninsky var blindebuk.

Med det sorte tørklæ stramt for øinene famlet

han sig frem over plænen, hvor alle løp tilside for ham.

Han hadde gaat slik længe da endelig Run Bates stod urørlig i hans vei.

Et stort spansk sjal gled ned fra hendes nøkne skuldre da han begyndre at famle ved hende.

Hans slanke, bleke hænder befølte først grundig hendes frisyre. Der var knyttet et bredt guldbaand om den med en stor sløife, han løste sløifen op og knyttet den igjen under selskapets høilydte morskap. Saa fulgte han med den ene haand linjen fra øret ned til skulderen, fik fat i hendes kjoleærme og kløp i stoffet og sa: silke! Videre strøk han ned langs begge hendes arme, tok hende om livet, bøiet sig ned og befølte hendes sko og sa: bittesmaa!

Fremdeles kjendte han hende ikke.

Han rettet sig op og tænkte sig om.

Saa angrep han endelig hendes ansigt. Han tegnet med en pekefinger brynene, han lukket hendes øienlaak, maalte hendes næse, strøk varsomt og venlig henover hendes mund og under hendes hake.

— Nei, sa han raadvild, denne damen kjender jeg ikke.

Idetsamme veiret han noget med sin næse, langet hurtig ut med venstre haand og grep en ung pike ret over haandledet.

— Vera! ropte han.

Den unge pike stod paa tærne og knyttet av ham tørklæet med sine yderste fingerspidser, holdt sig paa avstand fra ham som om han var glødende.

Run Bates trak sit sjal godt om sig og gik uten at si et ord.

Da de næste dag mødtes visste han at det var hende han hadde fanget uten at kjende hende igjen.

— Merkelig, sa han.

— Ja høist, sa hun. Og nu er jeg rasende paa Dem! Jeg er ulægelig, dødelig saaret. Og jeg *gidder* Dem ikke længer. De er jo simpelthen ikke rigtig? En normal mand vilde jo kunnet lugte mig. Han vilde ropt mit navn paa mange skridts avstand. Han vilde hørt min puls, vilde kjendt mit aandedræt og set en lysning av mig tvert igjennem bindet. Men der stod De og *fingret* paa mig en halv time.

At De vovet!

Og hun snærret av sinne og saa ut som om hun vilde bite. En rød plet brandt paa hvert kind og munden skalv.

Han møtte tappert hendes blik uten at blunke.

— Ja, sa han, det var en skam. Men De burde da være forberedt — De er da paa det rene med mine sansers ufuldkommenhet. . .

Run Bates bøiet hodet og stirret i jorden. Hun trak en ring av og paa fingeren og saa elendig ut. Hun snøftet etpar gange og svælget hørlig. Sat slik en god stund, kom langsomt og møisommelig og ærlig iorden.

Da hun endelig løftet hodet løp der en lysning op i hendes ansigt.

Noget dæmret.

— Forresten. . .? sa hun nølende.

Saa var smilet der som et under. Hendes fulde, lakrøde overlæbe gled væk fra tænderne og blottet dem skinnende vaate og feilfrie helt ind til den inderste jæksel, det var det mindst forbeholdne smil som er smilt av en kvinde til en mand.

— Sa jeg saaret? sa hun. Sa jeg virkelig *rasende?* Nei, Meninsky, er De gal, jeg er ikke hverken saaret eller rasende.

Og med et kast paa hodet rakte hun ham sin haand og fortsatte i stigende fart:

— Nei, *tak!* Tak for at De ikke kjendte mig. Tak for at jeg ikke er *hun* for Dem. Tak for at De kan omgaaes mig saa lidenskapsløst. Tak for at De er et menneske og ingen mand og for at De i mig ser et menneske og ingen kvinde.

Det er jo brilliant? Vidunderlig. Utrolig! La os bare bli endda mindre kjøt og blod end vi er. La os ikke hefte os ved no saa usigelig elendig som toiletdetaljer. La os bli fuldstændig ulegemlige, lutter esprit!

Saa kom hendes stemme stille, lavt og intimt nynnende som en vuggevise:

— *Jeg* kan *Deres* legeme utenad. Jeg skulde kunne tegne, male og modellere Dem nøiagtig efter hukommelsen. Jeg kjender alle Deres ansigtsuttryk, hvorav det mest konstante overfor mig er det anstrengte med panderynkene, jeg kan imitere Deres stemmes modulationer, som til mig er meget faa, jeg forutser altid Deres vakre hænders forsigtige bevægelser, jeg morer mig over det lille hesiterende dobbeltaandedrættet foran alle Deres

replikker, aa, jeg *kjender Dem*, Meninsky. Jeg skulde ikke i en blindebuklek kunne *late* som om jeg ikke kjendte Dem, selv om det gjaldt liv, lemmer og lykke. Mine fingre vilde røbe mig før de fik berørt Dem.

For ikke i et øieblik av vort samvær har jeg glemt Deres legemlighet, ser De Meninsky, Deres *manddom*.

Men nu skal De se! Herefter skal jeg henvende mig til Dem som til en skystøtte, et stykke luft, høist lidt med- eller motvind. Ihvertfald som til en — en — en . . .

Her gaar Run Bates istaa. Her kommer hun virkelig ikke videre! For første gang i deres samvær svigter gloserne hende.

Det forbauser Meninsky slik at han glemmer hvad han skulde med sit lommetørklæ som han netop har tat op, og maa lægge det ned igjen.

Og Run Bates blir sittende som bevisstløs av eftertænksomhet en lang stund.

Men endelig finder hun hvad hun søker.

— En kastran! roper hun straalende.

Aa, hvor vi skal kunne være ugenert sammen, Meninsky! Hvad?

— Ja, svarer Meninsky mat og kommer omsider paa hvad han skulde med lommetørklæet. Han tørrer sin svede, bleke pande med det gang paa gang, grundig og langsomt, og det ser ut som om den smule utløsning av muskelkraft gjør ham godt helt ned i tærne.

Næste gang ser han hende nøken.

Hun kommer svømmende og stiger op av bølgene akkurat idet han dreier om en klippepynt ut mot havet. Hendes hud lyser varmt gullig mot det indigoblaa vand, hun er uten badedragt og tror sig ganske ensom.

Da hun ser ham synker hun litt kuldskjært i knærne, men roper før han faar snudd sig:

— Nei, kom bare! Det gjør jo ingenting. Kom, skal De faa se en morsom føflek paa ryggen min!

— Tak, sier han og blir staaende, men jeg kommer ikke ned her. Jeg ser Dem forresten udmerket herfra — føflekken ogsaa.

— Naa, ler hun og spaserer ret imot ham hen til sine klær som ligger hulter til bulter paa en sten like nedenfor ham.

— Vi er jo bare esprit! roper hun og river av sig badehætten saa det vældige blaasorte haar falder nedover hende som en kaape. Vi er jo ikke mand og kvinde De og jeg. Ta av Dem De ogsaa! La os spasere lidt sammen i solen i paradisdragtene, hvad? Min ven maleren skrøt av sin uberørthet av alle sine skjønne nøkne modeller. Men han blev forfærdet da jeg spurte om han selv gik nøken med mellem dem, haha! I den værste sommervarmen tok han ikke engang av sig jakken, og han var en velskapt mand.

Skynd Dem nu da, Meninsky! Bevis nu at De ikke er Paviere!

Men Meninsky sætter sig ned hvor han staar, betragter hende ugenert og finder frem sit cigaretetui. Derpaa bemerker han at han ikke finder det for varmt med sine klær, de er saa tynde.

— Jamen saa latterlige! roper Run Bates. Hun er færdig med at tørre sig. Se her, sier hun og kaster over sig en bitteliten blekrød silkecombination. Se, hvor moderne jeg er, bare et litet skjørt over dette — saan — og saa denne tynde kjolen hvorigjennem hele jeg anes. Det er det fine ser De, bare at *anes*. Plads for fantasien! Man har sandelig ikke øine for at se!

Sesaa, der er jeg færdig, sier hun og traar i sine hvite sko. Haaret maa tørke lidt. Maa jeg komme op og sitte hos Dem imens?

Da hun sitter ved siden av ham, spør han hvorfor hun bader her i ødet og ikke paa badestranden.

— Jeg faar jo ikke lov, sier hun. Sjøbad er ikke for hjertesyke. Hvis man fik se mig gaa avsted med en badedragt blev jeg bortvist fra stedet, derfor bader jeg nøken. Og det er vidunderlig, aldrig mer skal en badedragt komme paa min krop.

— Men hjertet? bemerker han.

— Hjertet? Det vedkommer mig ikke. Siden De la Deres store, rolige haand paa det uten at kjende det banke, banker det ikke mer, ler hun. Men saa blir hun meget alvorlig, biter sig i læben, ryster paa hodet.

Professoren har naturligvis ret. Jeg føler jo

daglig at han hadde ret i at jeg ikke taaler krydderier for eksempel. Men krydderier maa jeg ha saa jeg *peprer* melkevællingen min. Og jeg *maa* bade. La det saa bli min død. Jeg tar de følger min levemaate paafører mig. Jeg vil ha den føde som tillater mine smaksnerver paa trods av mavesæk og nyrer og indvolder. Jeg vil bade og røre mig og komme i sindsbevægelse paa trods av hjerte og lunger. Og jeg vil tænke paa trods av hjernen. For er det ikke *min* hjerne og *mit* hjerte og *mine* indvolder? Professoren vil jeg skal ligge paa ryggen og dø langsomt hele mit liv. Men jeg vil leve saa sterkt at jeg glemmer døden. Og *naar* jeg saa dør saa skal det være min egen død, min personlige skjæbne paaført mig av mig selv, ved mit liv! Det eneste rigtige.

Kan De tænke Dem noget fattigere, noget saa meningsløst som at dø av for eksempel — en taksten i hodet?

Idetsamme blaaser vinden hendes haar over mot ham, en del blaffer helt hen i hans ansigt. Han rynker brynene og fjerner det rolig med to fingre.

Run Bates betragter et hvitt seil i horisonten.

Saa reiser hun sig braatt.

— Nu skal De se hvor fort jeg sætter det, sier hun. Entotre ruller jeg det over mine pekefingre op paa issen, saan, sætter fire haarnaaler i det — og der sitter det. Bra hvad? Jeg har lært det av en glædespike i Yokohama.

Hun staar lidt. Saa fnyser hun kort.

— Meninsky, sier hun, De kjender ingen glædes-

pike De, gjør De vel? De er ren! En mand med erfaringer ved geishaer vilde ikke taalt mit haar i sit ansigt. De rynket brynene litt fordi det kilte Dem, men Deres puls kom ikke en strek av takt. Bravo!

Er det for kunstens skyld? spør hun ned til ham med sine mindste og skjæveste øine.

Da han ikke svarer men stirrer paa det hvite seil derute, fortsætter hun:

Jeg hørte om en berømt violinist at han var kvindesky for sit vibratos skyld. Han visste at al den varme, den hengivelse og kraft han eiet var koncentrert i dette hans vibrato og at der intet kunde tas av det til en kvinde uten at ødelægge ham som kunstner.

For mig er det uforstaaelig — at forsage livet for kunstens skyld. Men for en kunstner er kanske kunsten livet — som livet for os andre er kunst.

Men skal De ikke videre? sier hun derpaa paa sin letteste skolepikemaner til Meninsky som fremdeles sitter ved hendes føtter og tier.

Da kommer de en nat til at høre musik sammen.

Det hadde været en forfærdelig het dag, paladset var som en ophetet bakerovn, der var ikke til at holde ut.

Run Bates og Meninsky sat ute paa terassen, det var midnat og fuldmaane, luften var tung av blomsterem, i et ildliljebed like ved deres stoler hadde solgløden glemt sig igjen og i parken sang utallige nattergaler.

Da kom orkestret flyttende ut paa loggiaen. I et øieblik var terassen fyldt av dansende og nattergalene i parken overdøvet.

— Uf, sukket Run Bates og gjorde mine til opbrudd.

Men hun blev hvor hun var. For vis a vis sat nemlig Meninsky pludselig skjævt paa sin stol med et ganske nyt ansigt, et av glæde oprørt ansigt, røde striper løp op i det, øinene blev vandige og munden hvit.

— Da bjerget ikke vilde komme til Muhammed —. sa Run Bates.

— Det er festlig med litt musik — av og til, sa han.

— De sier det akkurat som en umusikalsk skreddersvend vilde sagt det, sa Run Bates og nikket anerkjendende.

Og de sat begge længe og lyttet.

Tilsidst kremtet hun godt og sa:

— Naturligvis. De er vanskelig for mig fordi musikken er det. De er musik, som jeg ikke skjønner!

Og lidt eftet, ganske pianissimo:

— Nu husker jeg Deres tvil om Pavieres veltalenhet. *Musik* er Deres form for meddelelse!

Meninsky skiftet paa sig sit velvillige, indo-

lente uttryk. Blaa skygger fortrængte endelig gløden fra ildliljebedet.

Run Bates støttet sin hake i haanden, og satte sig rigtig godt tilrette.

Deres symfoni het Skapelsen, sa hun tørt, som om hun begyndte at tælle paa fingrene. Jeg har jo undret paa hvordan De har kunnet forestille Dem skapelsen, De som ikke gripes av det som er skapt. Men med musik er det naturligvis ganske anderledes. Da De læste i bibelen om skapelsen, talte hun videre, saa blev simpelthen bokstavene til noter mens De læste, ikke sandt? De saa ikke scenene for Dem altsaa, det store tomme rum og mørket over vandene. De hørte ikke den vældige stemme: Bli lys! Og De stiftet ikke personlig bekjendtskap med Adam og Eva. De oplevet bare miraklet med bokstavene som blev til noter?

Saa — ubegripelig, stønnet hun pludselig angst, og søkte hans øine efter redning.

Men Meninsky saa paa de dansende og svarte ikke. Hun maatte som ellers klare sig selv. Og som altid var hun lykkelig istand til det.

— De hører mig ikke, sa hun, for De forstaar simpelthen ikke *ord*. Aa, jeg idiot, De forstaar bare noter!

Alt dette jeg har snakket med Dem om, alt det jeg har villet Dem, drømt om Dem, haabet av Dem — det er gaat sporløst henover hodet paa Dem fordi det var ord, ord, ord.

Tænk, ropte hun og slog hænderne sammen, om jeg hadde kunnet noter? Dersom jeg i dette

øieblik kunde samle i en sum denne skjønne sommers samvær paa denne drømmenes deilige ø i nogen sorte prikker og streker nedover et noteblad! Da vilde De stille det op paa det stativet foran orkestret der, da løftet De haanden med taktpinden, saa klang instrumentene — ogsaa — saa forstod De, Meninsky. Da blev De grepet! Jeg forsikrer Dem, da kom De i ekstase som dengang i Paris!

Men jeg kan ikke en eneste note.

Meninsky, sa hun og dæmpet sin stemme saa ingen anden i verden skulde høre hende end ham, *jeg vil lære noter*. I dette øieblik er De mig fjernere end nogensinde — men bare vent!

Skal vi ikke foreløbig danse lidt, sa Meninsky urolig.

— Jo, ropte Run Bates.

Og de danset. Jazz.

— Se, sa Meninsky, og nikket mot førsteviolinisten, en liten elegant, sveddryppende nigger, *han* er ogsaa i ekstase.

— Han? sa hun usigelig foragtelig. Nei, han staar da godt paa jorden med begge bena. *De* opløstes i luften, blev til svingninger i æteren, til lydbølger, til Deres egen musik. Musik er det uvirkeligste jeg vet. Ja, De er mig fjernere end nogensinde, skjønt De i øieblikket *varmer* mig med Deres nærhet, De er ulegemlig som en tone, skjønt jeg har forvisset mig om det motsatte ved at skjære i Dem og fordi jeg stadig snakker, snakker, snakker forstaar De mig like daarlig som jeg Dem, skjønt

vi i øieblikket smelter sammen i plastik, rytme og aandedræt.

Musikken gik over i bostonvals.

Men bare vent til jeg faar lært notene, sa Run Bates. Uf, gøs hun pludselig med panden mot hans skulder, her er saa meget skum paa gulvet og jeg er saa svimmel.

For anden gang besvimte hun i hans arme.

Igjen laa hun tilsengs en tid, og de saa intet til hverandre.

Men akkurat fjortendenatten efter dansen støtte de voldsomt sammen i en dør. Det var nede i de vældige kjælderhaller hvor de fleste av kurgjæstene holdt til nu i eftersommerens store hete. Hun kom fra musiksalen og han fra billiarden.

Han var drukken. Tilmed meget.

— Nei, ropte han med hænderne haardt over hendes arme, er det Dem? Og hans stemme var fuldkommen ukjendelig, saa fyldig og uttryksfuld. Lever De virkelig endda? Jeg hadde rent glemt Dem. Hvor skal De nu? Jeg skal ut her og kjøle mig lidt — fyfan, jeg har spillet og drukket saa jeg er sved. Kom her, sa han, og trak hende med hen til en stolgruppe i en mørk krok, la os sætte os her og snakke. Se, her har vi et gammelt kadaver av et flygel ogsaa med halvandet ben og halvparten

av tasterne væk. Her var det sandelig næsten svalt — puh, sier han og tørrer sig over panden med et stort silketørklæ. Dette hullet beslaglægger vi, dette er vort.

Jeg har sittet i held tre stive klokketimer, sier han videre, jeg er glad!

— Ja, dette ser jeg, sier Run Bates med vidt opspærrede øine, og maa skynde sig for at komme ham i forkjøpet. Aldrig har jeg set nogen saa glad som Dem nu — De *skinner* av glæde. Og *det* er jo meningen med Dem! Slik hadde jeg jo tænkt mig Dem, aa, drukken av glæde! Med akkurat Deres nuværende lyksalige eiendomsret til hele verden, med denne sande umiddelbarhet tænkte jeg Dem — der kan De se — Paviere!

Og hun rakte demonstrativt frem sin haand.

Men Meninsky tok godt tak om sine knær med begge hænderne. Og lykken døde i ham. Han strammet sig op langs stolryggen, rynket brynene, hikket og kom iorden.

— Paviere, læspet han hatefuldt. Begynder De nu med det vaaset igjen? Er De endda ikke ved det inderste egget? Ja, sier han og strammer sig endda mere op, blir ganske stiv i nakken og olm i blikket, De minder mig om mit første begrep om *evigheten!* Om et paaskeegg jeg fik engang som liten gut, et saant De vet med tyve andre egg indi sig, det ene mindre end det andet og alle i forskjellige kulører, og alle til at aapne undtagen det siste mindste. Indeni det allermindste, lukkede egget tænkte jeg mig egg efter egg videre, forstaar De, mindre og

mindre, længer end jeg kunde tænke mig, *evigheten* altsaa. Jeg er et saant egg for Dem, De plukker av mig skall efter skall, jeg blir mindre og mindre jo længer ind De kommer og mer og mer kulørt. Maa jeg ikke snart være liten og kulørt nok?

Han anstrengte sig for at holde sit sinne i ave, saa aarene paa hans tinding bulnet op og blev sortblaa.

— De er fuld, sa Run Bates.

— Ja, sa han og bet sig i læben. Jeg er fuld, i høi grad fuld. Jeg er like gal som De for engangs skyld, derfor sier jeg hvad der falder mig ind, akkurat som De. Gud vet hvad De ikke kan faa Deres Ginungagap av en mund til at si. —

Saa griper pludselig en ny stemning ham. Han tier og stirrer melankolsk i gulvet.

Stakkar forresten, sier han og hans blik mot hende er som et barns saa fuldt av ynk og godhet, jeg synes jo saa synd paa Dem. Jeg har forsvaret Dem overfor de andre her, jeg har sagt De er ikke gal men bare original. Stakkars liten, sier han og vil gripe hendes haand, men nu er det hun som holder den beskjæftiget. Saa opgir han det og falder tilbake i sig selv et øieblik.

Der er saant et godt stof i Dem, fortsætter han i en næsten ædru tone. De har sikkert engang været en meget charmant og fetert dame. De er kvik og slagfærdig og har et aparte ydre. Men de filosofiske gramofonplaterne Deres er for anstrengende. Jeg antar De har forlæst Dem til filologisk

eksamen. Var det norsken som gik Dem paa hjernen? Det skal jo være et saa vanskelig sprog?

Joda, sier han, De kan være ganske pudsig, jeg har virkelig moret mig sammen med Dem. Men nu begynder jeg at bli træt av Deres jargon. Ja, avbryter han sig med ett flau, De maa undskylde at jeg er saa oprigtig men det er hvad De har lært mig op til, det er min *egenart* forstaar De, i dette øieblik ser De mig første gang virkelig som jeg er og jeg haaper det glæder Dem. Som sagt, jeg vil bare ha mig frabedt flere av de Pavieretiradene — er jeg ikke Meninsky og det har De ret i at jeg ikke er, jeg *var* det engang. . .

Idetsamme springer der nogen gjennem rummet. Hun skimtes bare som en lysning i tusmørket.

Men i Meninsky farer der en ond aand. Han kjæmper tappert og stønner ved det, men alle muskler i hans sterke legeme spændes, han maa bruke sine kræfter! Og hans blik falder paa det gamle, kasserte flygel.

I næste øieblik raser hans fingre henover tasterne i en forfærdelig musik. Strenger springer med høie smeld, rædselsfulde dissonanser overfylder rummet i et crescendo som ingen ende høres ut til at ville ta. Og Meninsky er en moderne musiker. Han spiller med mimik! Hans ansigt uttrykker musikken, det blir høirødt med opsvulmede aarer og fortrækkes til ugjenkjendelighet, underlæben hænger tyk og slap ned mens overlæben trækker sig opunder næsen, blikket er brustent og forfærdelig. Og hele tiden farer hans store, sterke hænder over

tasterne med tiltagende tempo og styrke, mens ekstasens kuldegysninger krøker hans ryg.

Run Bates faar med stor vanskelighet sine ben under sig, sniker sig forbi ham og vakler ut.

Dagen efter stod han blek og ædru indenfor hendes dør og bad om undskyldning.

— Jeg var saa beruset at jeg husker ikke hvad jeg sa, sa han, men jeg vet at jeg altid er uforskammet og pøbelagtig i slike situationer. Fornærmet jeg Dem?

Run Bates stod henne ved den aapne balkondør, støttet mot posten og med hænderne bak sig. Hun saa saavidt ind paa ham mens han snakket. Hendes ansigt var ganske glat og rolig, det hadde sit naiveste uttryk da hun vendte det ut mot de grønne kupler igjen og sa:

— Det gjorde De ikke. Tvertom De komplimenterte mig. De kaldte mig gramofon og idiot. Gramofonen er en epokegjørende opfindelse og at De tror jeg er gal er en stor tribut til min originalitet, vet De.

— Jeg tror ikke De er gal, protesterte Meninsky svakt.

— Jovist. Og det er ganske naturlig. En saa modig meddelelse av personligheten som min betragtes altid som vanvid. Tro De mig, Meninsky,

der findes meget mere originalitet og begavelse til i verden end man vet om. Den gjemmes bare omhyggelig av mangel paa mot og til at være sig selv. Det er flere end De som har trodd jeg var — lidt underlig av mig. Jeg har opnaadd en ganske stor selvfølelse og selvkundskap, ser De, og at iagtta sjælebevægelserne hos mig selv er min største glæde og at meddele dem til og derved vække dem hos andre er min største drift. Men denslags kritiseres av mennesker som i hele sit liv ikke forbruker saa megen varme som jeg i en eneste samtale — for eksempel med Dem.

— Ja, sa han med meget bøiet hode, fremdeles staaende ved døren som en tigger og fremdeles henvendende sig til hendes profil. De har været storartet, det har været festlige stunder, jeg kommer aldrig til at glemme dem. Men igaar var jeg utilregnelig — jeg blev oprørt over noget om eftermiddagen og drak tæt hele aftenen utover. Jeg beklager dypt det uheldige indtryk jeg har gjort paa Dem.

— Kjære, svarte Run Bates i en ny tone og endelig vendende ansigtet helt ind mot ham, De tar saa fuldstændig feil av situationen. Det er mig som skal be Dem om undskyldning! For mine ihærdige, utrættelige feiltagelser av Dem. Igaar, i Deres rus, viste De mig endelig tappert Deres virkelige selv, endelig kom jeg til det inderste og mest kulørte egget — og det var i sandhet litet og kulørt!

— Var det? sa Meninsky.

— Sit ned, sa Run Bates endelig. Han satte

sig paa en stol lidt inde i rummet. Selv blev hun staaende. Det sterke lys derutefra skapte en glorie om hendes mørke hode og mystificerte hele hendes kontur i den lyse, lette dragt. Hun fulgte en sommerfugls flagren med øinene.

Jeg kjendte engang en bokser, sa hun derpaa som ut av dype tanker. Han blev aldrig forelsket i mig. Ellers blev alle mænd det i den tiden. Han betrodde mig tilslut at han til at begynde med hadde maattet forsage kvinder for sin professions skyld, men at han efterhvert fuldstændig kunde undvære dem. Hans profession gav ham al den utløsning av kræfter, temperament og længsel han hadde bruk for.

Det er det samme med Dem. De er hverken ulegemlig eller kjønløs, men kvinder behøver De ikke saalænge der er orkestre at dirigere og flygler at slaa løs paa. Efter hvad jeg saa igaar tør jeg tilmed paastaa at De ikke er avholden for kunstens skyld men kunstner for avholdenhetens! Det er krasst tænkt og raat sagt, men jeg paastaar at Deres dirigeren i Paris var en akt av allerintimeste slags og Deres klaverspil i kjælderen her inat den aapenlyseste utugt!

Hun saa ham ret ind i pupillene med de sidste ord. Stod et øieblik og konstaterte at det ikke gjorde noget indtryk paa ham.

At De tror jeg er idiot forklarer Deres konstante upaavirkethet av mine ord, fortsatte hun saa. At De staar i sexuelt forhold til musikken Deres uberørthet av min person.

Ja, sa hun og rev sig løs fra dørposten, stod lidt midt i aapningen og svaiet og kom saa ind i værelset. Gik like hen til ham og tok ham varlig paa skulderen.

Nu skulde vi altsaa formode at De er liten og kulørt nok — hvad? sa hun blidt. Raaskap og last er det virkeligste av alt virkelig. Men si mig nu, *hvor* stort og *hvor* kulørt var det inderste av de eggene Deres?

— Aah — sa Meninsky og trak paa det og tænkte efter, omtrent saa, sa han og pekte paa sin tommelfingernegl, og jeg tror det var knaldgrønt. Men som sagt, jeg tænkte mig stadig fortsættelser. . . . . sa han og sukket pludselig tungt. Jeg vovet aldrig at aapne det og se efter — men jeg *haaper* det var tomt.

— Ja, sa Run Bates svakt, og tok sin haand væk fra hans skulder og strøk sig over haaret med den, det haaper sandelig jeg ogsaa.

Saa faldt hendes blik paa divanen.

— Og saa maa jeg nok vise Dem døren, sa hun leende, for nu vil jeg øieblikkelig skrive og sætte i arbeide en ny pute — et paaskeegg!

Det blev eftersommer. Frugter glødet og faldt modne til jorden, solskinnet blev gyldnere og mere skraat dag for dag, en morgen var plænene hvite av

rim. Men dagene fortsatte med at være høisommerlig hete.

Det saa ut som om varmen tæret paa Run Bates. Hun blev mindre og mindre, mer og mer gjennemsigtig, der var næsten ingenting igjen av hende nu.

Hun stod en dag og saa Meninsky drive avsted i en liten baat i aaen. Aarene var lagt ind, han sat i skjorteærmene og sov. Og en stund vilde han være nede ved strykene, livsfarlig vilde det neppe bli, men hvertfald mindre behagelig. Saa ropte hun paa ham og han vaaknet.

— Hallo? ropte han paa sin gamle gutteagtig ubekymrede maate, er De der? Vil De ro?

— Tak, sa hun, det gaar jo bra for Dem uten aarene.

— Ja, sa han og saa sig om, jøss, er jeg helt her? Jeg var oppe i tjernet og der tænkte jeg paa Dem, der var noen vandliljer — Skal vi ro tilbake og se paa dem — de var noksaa rare?

Hun hoppet i baaten.

Han rodde godt, med lange, sterke, rolige tak. Aaen fløt længe bred og blank under de vældige hængepiler, men efterhvert som de nærmet sig tjernet smalnet den saa de maatte sitte bøiet i baaten for at undgaa de hængende haver over sig. Røde, gule og violette slyngplanter snoet sig utover grenene og hang videre helt ned i vandet. Som undet et fantastisk karnevalspaafund av en æresport rodde de omsider ind i det store, sorte tjern.

Det laa midt inde i en skog i dyp stilhet og mystisk belysning. En masse store, grønhvite

liljer fløt om paa hver sit runde, grønne blad. Store insekter paa graciøse, sølverne vinger svirret over dem. Fuglestemmer lød fjernt og dæmpet som under sordiner.

Run Bates sat agter i baaten, hendes hvite kjole var vid og brusende som en krinoline, en liten rosenhat laa i hendes fang.

Hun bøiet sig utover vandet, plukket en av de merkelige liljene, lugtet paa den og stak den i haaret.

— Her har jeg aldrig været, sa hun og lot blikket løpe rundt. Nok et av jordens store skjønhetssyner.

Meninsky saa hvor hun saa og var paa nippet til at bemerke noget, men lot det være.

— Og her sat De og sovnet, sa hun til ham. Det var varmt og stille og godt her, De tok av Dem jakken og satte Dem fluksens til at snorke.

— Ja, ogsaa fløt jeg ned til Dem, smilte han, og det var jo bra?

— Ja, sa hun, men den stadige sovingen Deres er og forblir mig en gaade. For den hænger jo ikke sammen med det andre? De har ikke sittet her og musicert? Eller har De kanske en mundharmonika paa Dem?

— Nei, maa han svare, det har han ikke.

— Er De saa glad i at sove? spør hun, eller sovner De bare?

— Sove er det bedste jeg vet, svarer han pludselig sterkt. Og De har lært mig at livets kunst er at skape saa mange lykkelige *øieblik* som mulig, følgelig sover jeg alle de øieblikke jeg kan overkomme.

— En merkelig form for lykke, smiler hun stille. At ophøre at eksistere.

Dette tjernet, sier hun derpaa, og denne skogen ligner Norge. Et norsk tjern er bare endnu skjønnere, endnu mere mystisk. Og saa er det som regel bundløst. Undres om dette er, kikker hun utover baatkanten.

Et vidunderlig klart vand, sier hun og lar det rinde sig mellem fingrene.

— Ja, sier han, men puh for en varme, en kunde trænge at hoppe i. Og han trækker op sit lommetørklæ.

Noget følger med det og falder ned paa tiljen. En liten flaske. Run Bates er snarere end ham og faar fat i den.

Ved at læse paa etiketten blir hun først blodrød og saa hvit, hun faar ganske den samme farve som liljen i sit haar.

— Det var sterke draaper, sier hun. Hvad skal De med dem?

— Ingenting, svarer han ganske rolig. De er for tandpine, og det har jeg aldrig.

— Jeg kjender navnet, sier hun og ser ut som om hun fryser, det er nok at *lugte* paa det. At De vover at gaa med den paa Dem, De som sover saa meget, tænk om De tømte den i søvne?

— Ja, og hvad saa? svarer han like uttrykksløst.

— De har ikke lov til at forlate livet, sier Run Bates, for det er tifold løgn at noget menneske kan erstattes! Denne flasken beholder jeg!

Men nu vaakner han.

— De? roper han, nei gi hit flasken.

— Nei, sier hun, aldrig!

Da blir han rød i panden og bøier sig frem med utstrakt haand og med et meget bestemt uttryk i sit ansigt. Men hun gjemmer flasken bak ryggen.

— Maa jeg virkelig *ta* den fra Dem, spør han.

— Ja, hvis De kan, svarer hun.

Han reiser sig øieblikkelig og kommer, han faar tak i hendes haand med flasken og nu begynder et veritabelt haandgemæng. Han tar ikke let paa hende, hun ynker sig av smerte da han endelig vrister hendes fingre fra hverandre og tar flasken. Da hun igjen vil kaste sig over ham og baaten gjør en faretruende overhaling løfter han armen med flasken og slynger den langt ut i vandet.

— De skal *ikke* ha den, sier han bare.

Run Bates staar anpusten og betragter ringene i vandet. Hendes mund folder sig sammen og skjælver, hun bøier sig ned og tar rolig sin hat op fra tiljen hvor de har traadt paa den, børster av den og lægger den forsigtig paa toften. I næste øieblik hører Meninsky et plask og hun er væk. En liten hvit sko staar igjen i baaten, liljene dupper i det pludselig oprørte vand, insektene svirrer paa hverandre av forskrækkelse.

Meninsky sætter sig ned og venter paa sine sansers tilbakevenden. Det tar en evighet. Det synes ham flere døgn senere da det roper inde paa strandbredden. Det er Run Bates og hun holder

triumferende noget høit i veiret. Hun har hentet flasken paa tjernets tvilsomme bund!

Men da hun nu stiger i baaten, er hun et sørgelig syn. Den brusende hvite svaneham av en kjole klæber mudret og fuld av sleip grønske tæt indtil hende, av det lange, sorte haaret rinder vandet i strømme og hendes ansigt er pludselig benet og ganske grønt.

Hun kommer ikke før tilro paa toften før aandenøden er over hende.

Han har hende tæt i sine arme, hendes lille vaate hode synker ned paa hans skulder, hendes blik borer sig ind i hans med en fortvilet protest, trækkene fordreies hæslig i rædsel og smerte.

Men akkurat idet hendes fornuft gaar smiler hun, et bittelitet rørende blaff av et smil, det rører ikke hendes mund, er bare som en lysning over øienlaakene, men det er saa usigelig lykkelig, det er det lykkeligste smil han nogengang har set og nogensinde mer faar at se i sit liv.

Han sat ved hendes seng, hvor hun laa saa ny og fremmed, som forklaret.

Det vidunderlige lys fra hendes sidste smil laa endnu over ansigtet, men det var ogsaa forandret i trækkene, de var pludselig bedre, næsten rigtig proportionert, tilmed munden saa normal ut.

Det var *roen* som endelig hadde fundet veien til hendes skiftende fysiognomi.

Hun hadde ingenting at si, laa matt og svarte enstavelsesvis paa hans bemerkninger om veiret og kurgjæstene. Det var som om hun ikke orket at aapne munden. Bare øinene levet i det døde ansigt og de vek ikke et sekund fra Meninskys.

Han trak sig nærmere og nærmere døren. Tilslut sa han adjø og god bedring. Men da gjorde Run Bates en eiendommelig bevægelse med haanden og aapnet endelig munden og hendes øine blev fulde av bøn.

— Det er mine ben, sa hun sterkt og klart, de er hovne! Begyndelse til vatersotten! Slik som nu skal jeg efter kuren ligge til jeg dør — kanske i aarevis — tørste og sulte og allikevel bulne op som en hvetebolle i vand. Jeg kjender til det, min bedstemor døde av vatersot efter nyresyke. Hun blev tappet som en anden fuld tønde tre gange. Vandet klemte om hendes hjerte saa hun skrek som i barselnød. Jeg saa da de la hende i kisten, det var saa komisk med hendes usymmetriske trivelighet, den ene arm var dobbelt saa tyk som den anden, de fik ikke foldet hænderne og hun fik daarlig plads i kisten. —

— Uf da, sa Meninsky og gøs synlig, De maa da ikke ligge med saa sorte tanker.

— Sorte? sa Run Bates. Kjære ven, de er rosenrøde! For nu vet jeg jo hvad jeg aldrig visste før, hvad jeg ikke ante og hvad jeg ingensinde vilde trodd, dersom nogen hadde fortalt mig det —

at smerten er den største nydelse og døden den høieste livsform!

Sæt Dem ned, sa hun og pekte paa stolen ved siden av sengen.

— Kjære —! sa hun og rakte ham sin haand som var kold og ganske fugtig. Saa kunde hun ikke mer paa en stund.

Meninsky blev urolig igjen.

— Jeg fandt det ut der i baaten — i Deres arme, hvisket hun og klemte hans haand uten at se paa ham.

Da han igjen opfattet hvad hun sa, snakket hun om selvmord.

— Le renoncement à soi méme est en tout l'opposé du suicide, sa hun og nævnte madame de Staël.

Men undres om ikke alle filosofer har tænkt sig døden som det mindste av to *onder*. Mon nogen av dem valgte døden av samme grund som De og jeg — som det største av to *goder?*

For livet er vidunderlig, men døden tifold vidunderligere, ikkesandt?

Aa, Meninsky, nu er De ingen gaade længer for mig!

Nu er jeg kommet dit hvor De hele tiden har været. Jeg føler mit legeme som et smertende panser, tiden som et rindende, enerverende vanvid hvorfra det gjælder at kunne befrie sig.

Og denne Deres store, guddommelige evne — til selvbefrielse — har jeg foragtet!

De var *død* der paa podiet i Paris, vidunderlig befriet fra legeme og tid, hverken Deres hjerte eller timeglassandet vedkom Dem længer, De var et stykke *evighet*.

Som jeg var det i Deres arme der paa det lille, sorte tjernet.

Herregud, menneskene stakkar, de tænker sig evigheten som en fortsættelse av tid, fremtid! Og deres salighetsbegrep er ingenting andet end en evig og rikelig fortsættelse av de timelige gode ting, mat, drikke, klær, sko ogsaa videre.

Meninsky, De og jeg vet bedre!

Og hør nu, vi skal *dele* indholdet av Deres flaske! Der er nok til os begge.

Skulde musikken og søvnen — som alle andre laster — tilslut svigte Dem, saa vil en eneste draape av Deres fluidum frelse Dem.

Og skulde kjærligheten og smerten ophøre at være *mine* midler, saa vet ogsaa jeg raad.

For dø vil vi, ikkesandt?

Døden er livets eneste mening. Hvor blændende klart jeg ser det nu!

Og hun faldt i tanker og sovnet med dem.

Meninsky listet sig stille ut.

Men nogen dage senere kom hun springende mot ham nedover trappene.

Han gispet av forbauselse.

— Hei! ropte hun, akkurat Dem er det jeg søker. Førstemand ned til Templet! Og hun grep ham om haandleddet og rev ham med som en hvirvelvind.

I et hjørne av veien løp de paa en ung dame med en liten hund i baand. Meninsky kom i fuld fart like mot baandet, snublet i det og hadde nær væltet baade damen, hunden og sig selv. Men Run Bates holdt ham oppe med et jerngrep.

Den unge dame overtok farten, som vetskræmt satte hun avsted opover veien og hverken hendes eller hundens ben saaes at berøre singelen.

Run Bates og Meninsky fortsatte i et meget bremset tempo, de kom makelig spaserende og i dype tanker ned til «Templet».

Det var en liten bambuspavillion med en statue av den japanske lykkegud Ebisu. Pavillonen laa like ned i vandskorpen av en liten firkantet svanedam, den var bare adkommelig fra vandet over et par store flate stener, der var ogsaa anbragt et «naaleøie» hvorigjennem først Run Bates og saa Meninsky alvorlig krøp paa alle fire.

Men omsider sat de ved siden av hverandre paa det øverste av templets fire lave trin. Ebisu blikket diskret men alviderisk smilende over deres hoder ut paa svanene i dammen.

— Er De frisk igjen? sa Meninsky.

— Ja, sa Run Bates. Professoren sier jeg kan

leve længe, i ti, tyve, tredive aar. Der er ingen fare for vatersot.

— Men hjertet?

— Hjertet er elendig. Jeg maa være *forsigtig*. Men De kan tro jeg skal være forsigtig! ropte hun.

Saa kjendte hun undersøkende paa sin venstre side.

Ganske normalt, nikket hun. Der maa nok andre springmarscher til. Og jeg er ikke spor forelsket idag. Endda *hun* kom iveien.

Da Meninsky saa ubegavet ut, smilte hun og fortsatte:

— Forstod De hvad jeg fortalte Dem sidst? At jeg elsket Dem? Nei, jeg var Dem vel som ellers for broget. Jo, Meninsky jeg elsker Dem og jeg har elsket Dem hele tiden. Nu skal jeg fortælle Dem det omstændelig og saa enkelt jeg kan.

Og hun satte sig rigtig godt tilrette der paa trinnet i det gule eftermiddagslys, og paa den brogede bakgrund av iris og orkideer.

Jeg forstod det jo aldrig, sa hun paa sin intimeste maate, jeg forstod aldrig nogensinde *virkeligheten*, ser De. Det at jeg elsket Dem og simpelthen ønsket Deres favntak blev billeder, billeder — som bevisstheten om min egen realitet altid blev bobler, bobler, et helt skum!

Jeg saa Dem der paa den koncerten og blev forelsket i Dem, ganske rigtig som De selv allerførst formodet. Men jeg trodde for fast paa min overmenneskelighet til at begaa noget saa normalmenneskelig som en forelskelse!

Aa, jeg gik som i en rus fra koncerten. Jeg sat oppe i en stol og drømte om Dem hele natten. Og feberen var paa sit høidepunkt da jeg næste morgen saa Dem paa stationen. Jeg *maatte* jo følge efter Dem.

Der paa dækket var det som at stirre ind i selve solen. Deres merkelige øine — —.

Og saa sa De at De ikke var Meninsky. Jeg kunde dødd av skuffelse.

Men som dagene gik vilde jeg gjerne tro det. Saa ganske anderledes var De end jeg hadde forestillet mig. Forgjæves prøvet jeg at omdanne Dem efter mit ideal. Gudskelov Meninsky, for at De var Dem selv og er vedblit med at være det.

Det er *Dem* jeg elsker — ikke Paviere. Aa, som jeg elsker Dem, sier hun tungt og bøier hodet og tier.

Meninsky tier ogsaa, men ser tilveirs.

— Ikke et øieblik er De ute av mine tanker, fortsætter hun modig, *ikke et øieblik!* De er som Pantheismens gud i alt hvad jeg ser og sanser. De strømmer gjennem mit blod, De har suget Dem fast i mit hjerte som en igle og er ved at tømme det. Det er De som gir mig aandenød, Meninsky!

Meninsky, sier hun og vender sig helt om mot ham, kan De elske mig? Ja, for *De* er mig jo midlet til befrielse fra materie og tid. *De* er min smerte og *De* er min kjærlighet. Uten Dem vil jeg komme til at leve i al evighet. Vil De gifte Dem med mig?

Da Meninsky ikke svarer, mener hun vel at gi ham tid ved at fortsætte.

— Jeg opgir, sa hun, min første tanke at være Deres middel. Jeg vil ikke konkurrere med musikken, jeg skal tilmed prøve at kunne omgaaes flygler og violiner uten skinsyke. Om De giftet Dem med mig skulde jeg skaffe Dem verdens kostbareste og bedste flygel, ja et helt orkester av verdens største kunstnere skulde jeg forære Dem i bryllupsgave. Jeg er rik, sukker hun.

Meninsky tier fremdeles.

— Jeg vet jo, sa hun da, at De er en efterstræbt mand. Vi kvinder er nu engang slik beskafne at vi helst kommer der hvor man ber os gaa. Den unge nydelige damen vi fløi overende netop elsker Dem med en tispes trofasthet.

— Hvad? sa endelig Meninsky.

Ordet kom som et kanonskudd og hadde nær væltet Run Bates ned fra hendes høie, sikre stade.

Hun tok som svimmel for sig i luften.

— Hvad? sa hun bare.

— Ja, svarte Meninsky tappert men bøiet derefter usigelig brødebetynget sit hode.

Slik sat de længe.

Tilsidst kom Run Bates til at slippe ned den store mørkerøde orkidee hun sat med, hun bøiet sig ned og tok den op, lugtet til den og pustet godt ut, strøk sig derpaa et par gange famlende over ansigtet og sat omsider befriet.

— Jasaa, sa hun da. Jaja. Og saa aapnet hun sin guldbroderte, store væske.

Vel, sa hun, saa la os skride til handling!

Og der sat hun pludselig med to smaa flasker

og tømte indholdet fra den ene over paa den anden. Akkurat likt delte hun, hun myste og maalte gjentagende gange, tilsidst var der vist ikke en tiendedels draape mer paa den ene end paa den anden.

— Værsaagod, sa hun og rakte ham originalflasken.

Og saa kan De gaa, sa hun med en stemme han aldrig hadde hørt før, saa haard og farveløs som staal. Og hun bet sig i læben, svælget og blev blank i blikket. I sidste liten reddet hun sig.

Til hende! sa hun med et utfordrende hodekast. Adjø!

Og Meninsky gik. Han vandret duknakket og flau som en vaat hund ned de fire brede tempeltrin, han balancerte henover de par store flate stene i vandet, han krøp møisommelig gjennem granitnaaleøiet og blev omsider borte mellem buskadset paa stranden.

Da reiste Run Bates sig og fisket noget nyt op av sin taske. Et litet speil. Hun var ikke fornøid med hvad hun saa i det. Forgjæves glattet hun paa haaret. Det maatte helt ned og op igjen. Orkideen hun hadde fingret med var vissen, hun plukket en ny hvit en og satte den ved øret. Saa ordnet hun foldene paa sin kjole, polerte lidt paa sine negler og var færdig.

Flasken staar godt korket ved hendes føtter. Hun tar den fort op og lukker den haardt inde i sin haand et øieblik.

Saa ser hun sig godt om, paa dammen og den grønne mur av trær omkring den, paa himmelen

og paa svanene. Hendes ansigt er ganske uttrykksløst. Langsomt sætter hun derpaa flasken for munden og drikker, snur sig rolig og vender sig mot Ebisu.

Der staar en liten rød skammel ved lykkegudens føtter. Hun falder ned paa den og gjemmer sit ansigt i sine hænder mot Ebisus fang.

Slik blir hun liggende.

Slik finder Meninsky hende da han ti minutter senere hæsblæsende kommer styrtende tilbake.

Run Bates! roper han og kaster sig ned ved siden av hende.

Hun vender et rødmusset søvnig ansigt mot ham og ser ubehagelig overrasket ut.

— De? sier hun. Saa ser hun sig om og blir endda mere forbauset.

Er jeg ikke død? sier hun.

— Kjære, roper han, De kan ikke dø av de draapene, det er jo vanlige tanddraaper, men de er sikkert ikke bra for Deres nyrer. Har De virkelig drukket dem? Aa, sier han blodrød i ansigtet og griper begge hendes hænder, De er et barn, miss Bates, et stort, bedaarende naivt barn og jeg elsker Dem, jeg forstaar det nu først at jeg har elsket Dem hele tiden og jeg kunde myrde mig selv for min maate netop. Kan De tilgi mig? Jeg elsker Dem!

Og han river hende til sig og faar hendes ansigt under sit.

Men nu hænder der noget. Hun vil ikke! Hun stemmer begge sine smaa hænder mot hans bryst og skyver til, og der er en slik raseriets kraft i

dem at han tumler langt henover gulvet. I et eneste øieblik stirrer hun ham stort og stivt av angst i øinene.

Og saa er det hun som gaar. Hun springer! Trappen tar hun i et sprang, stenene tar hun to og to og naaleøiet hopper hun forbi saa vandet spruter. Der er en endda vildere rædselens fart over hende end over piken med hunden, det er som alverdens farligdom er i hælene paa hende, hun lægger haken ned paa brystet og flyr, flyr!

Saa skal Run Bates reise.

Det er blit høst paa et par nætter. Det suser dumpt i parkens luende løv og uler uhyggesvangert om paladsets massive hjørner da Run Bates kommer ut fra vestibulen.

Hun træffer Meninsky, og de blir staaende der tæt indved den blodrøde vildvin paa væggen.

— Jeg har ledt efter Dem, sier hun, jeg vilde jo si adjø.

— Jeg har ikke set Dem siden — sier han.

— Nei, jeg har holdt mig paa mit værelse. Jeg har hat en vanskelig tid, jeg har det fremdeles ikke godt. Jeg antar jeg er undfanget for min tredje fødsel og Gud vet naar nedkomsten blir. Og hun sukker.

Hun er i den samme habit han først saa hende i,

den svære hvite hermelinskaape og den lille baby-hat med det flagrende baand. Men ellers er der liten likhet mellem denne Run Bates og Run Bates dengang.

Jeg undres, fortsættter hun paa sin nye vemodige maate, om jeg ikke er ved at vende tilbake til naturen? Til min oprindelige tilstand, den før min anden fødsel og mit eget bekjendtskap, til den første og egentlige Gudrun Haavaldsen.

Jeg er saa gruelig træt av mig selv, like træt som *De* er av mig, Meninsky! Og det er et av tegnene paa gjenfødelsen eller naturtilbakevendelsen at jeg i disse dage siden scenen hos Ebisu ikke et øieblik har levet i nuet, men i *fortiden*. Min erindring, som har ligget ubrukt saa længe dukker pludselig op, uthvilt og energisk, jeg forsikrer Dem jeg har gaat gjennem alle vore samtaler — denne lange række daarehusdialoger — ord for ord fra begyndelse til ende.

Og hvor De hadde ret i Deres «gramofon» og «idiot»! Men hvor *De* var et akustikfrit rum, Meninsky! Aa, jeg er blit træt i kjæverne bare av at *tænke* paa alt det jeg har sagt!

Jeg skriver til min forhenværende forlovede idag. Jeg vil meddele ham den dundrende fjasko mit eksamensbevis fra ham har skaffet mig. Jeg vil spørre ham om han kan tænke sig større tragedie end at følsomheten blir sentimentalitet og bevissthetens analyseringsmani. Og jeg vil fortælle ham at min sidste og tydeligste erindring fra min «aksetilværelse» var *virkeligheten* og at den var

ubeskrivelig forfærdelig, simpelthen ikke til at opleve!

Ja, Meninsky, det var synd jeg drak op Deres tanddraaper. Hvis jeg nu — hvad jeg næsten er sikker om — vender tilbake til min oprindelighet, vil intet ydre apparat være nødvendig for det jeg fremdeles tror er livets mening, *døden.* Jeg vil kunne dø tyve gange om dagen, naar jeg vil, jeg er uendelig lykkeligere stillet end Dem, jeg behøver ikke engang sætte mig ned og lukke øinene for at undslippe tiden og materien, nei, jeg kan staa og gaa, ja *springe* i det vanskeligste terræng og være deilig avdød. Takket være min glycerin, forstaar De. Gudskelov for at der ikke gik trold i ord dengang jeg bad den draapen De vet, om at tørke! Da vilde jeg nu reist bort med sindet fuldt av hat og bitterhet mot Dem, jeg vilde lavet øieblikket om til en evighet av vilje til glemsel, jeg vilde opkonstruert mig nye og uforgjængelige realiteter og levet ulykkelig hele mit liv.

Istedet staar jeg nu her og sier Dem farvel, avleverer Dem min ugjenkaldelig sidste lange egotirade og er straalende lykkelig over at kunne gjøre det. For med Dem vender jeg virkeligheten for altid ryggen! Jeg tar bare med mig min drøm om Dem, den vil jeg aldrig miste, den vil jeg kunne dø med utallige gange.

Ja, jeg vil vende tilbake til min oprindelighet. Jeg vil ha oplevelserne foran og efter selve oplevelserne igjen og jeg vil glemme at jeg nogensinde har mødt og lært mig selv at kjende og aldrig mer vil jeg

prøve hverken konkavt eller konvekst at gjennemskue andre, fordi jeg nu har lært at jeg da bare støter paa mine egne grænser — som ikke er, fordi jeg er grænseløs!

Run Bates maa holde paa sin hat, den vil ustanselig av hendes hode og avsted efter baandet.

Stormen rusker i Meninskys haar, der er ingenting igjen av hans vanlige udadlelige frisyre, det feminint lange og sterkt pomadiserte forhaar, der pleier ligge som slikket tilbake fra panden og ned i nakken, falder ham nu i komiske tuster ned paa haken. Forgjæves stryker han det gang paa gang tilbake med de fem sprikende fingre, maa tilslut opgi det.

Run Bates kaster et blik paa sit armbaandsur.

— Jeg maa gaa, sier hun fort. Adjø og tak for samværet! Gud velsigne Dem og Deres daadyr, det gaar nok i orden, vær bare taalmodig, hun er saa ung og saa sky. Jeg kommer til at drømme om dere to. Bare jeg nu visste hvordan jeg skal faa det til med denne nye fødselen, noget maa hænde tror jeg, en eller anden katastrofe. Merkelig, sier hun med sit gamle overvældende smil, hvor jeg føler mig som et foster! Adjø, adjø!

Idetsamme hun vender sig fra ham for at springe, kommer der noget susende i luften ovenfra, noget tungt, tungt.

I næste øieblik styrter Run Bates til jorden, med ansigtet ned, rammet i hodet av en taksten, dræpt paa stedet.

Da Meninsky knæler ned ved siden av hende og løfter op hendes døde ansigt finder han hendes glædeligst overraskede uttryk i det. Det er som om hun skal til at si: Nei, var den allerede der — katastrofen? Gudskelov!

Ende!

Det er 14 dage siden, kjære adressat! Hver dag har jeg ventet svar paa mit «brev». Men du tier. Nu er det dig som er taus. Jeg aner ikke enten du forstaar eller ei, jeg har en tydelig følelse av at ha «talt for døve øren» og «kastet perler for svin» osv.

Og derfor maa altsaa ogsaa jeg gaa videre, derfor maa der efter e-n-d-e som kom saa sent fordi den ikke kunde komme før, en «epilog». En historiens historie. Denne:

Da jeg for 6 uker siden paa din og lægens befaling reiste herned til denne udmerkede, dræpende kjedelige og stygge «havskuranstalten» med min hodepine og mine nerver, saa tænkte jeg virkelig: Nu gjælder det at være sin lærer en værdig discipel, nu er det virkeligheten om at gjøre, ingen flere fantasterier og optiske bedrag, en sten er en sten, bak den syvende blaane er der ingenting, og jeg selv er det eneste som betyr noget i den vide, vide verden.

Men ak, allerede paa baaten nedover t r a f j e g e n m a n d. En skuespiller — jeg vil gjerne tie med navnet, la mig kalde ham X — som netop hadde gjort et sterkt indtryk paa mig i en rolle. Vi kom til at snakke sammen. Deriblandt en hel del om «virkeligheten».

Jeg grep dypt i mit — av dig saa møisommelig bibragte — forraad av reminiscenser, og han var meget imponert. En stund. Men ser du, efterhvert som vi kom ut i det, des mere jeg aabenbarte av mit e g e t ved siden av d i t og i forhold til h a n s, des mere anstrengt, tvilraadig og ulykkelig blev hans opsyn. Han sat efterhaanden der stille og rolig og avbalancerte sig til selskap for en — i d i o t! Og det var saa fint, diskret og beundringsværdig gjort at jeg kom til at elske ham for det der paa baaten og elsker ham litt den dag i dag.

Men da jeg saa gik fraborde her paa dette nakne, øde, triste skjæret, og den unge damen som hele tiden hadde fulgt os med øinene og ørene endelig stod trygt plantet ved siden av ham, da tok han mot til sig og sa: Jeg haaber De vil finde frem til virkeligheten, frøken Haavaldsen, men foreløbig har De langt igjen. Her har De jo nu for eksempel ikke et øieblik holdt Dem til m i g i min paatagelighet og uomtvistelighet, men til min r o l l e, en omstridt digters uvirkelige fantasifoster!

Jeg tror jeg i det øieblik saa temmelig ubegavet ut av lutter overbevisning. Men der hadde jeg det saa gaaende med grubbel fem fulde døgn. For der visste jeg jo d u elsket mig og vilde mig det godt, der elsket j e g pludselig X. og maatte jeg træffe ham igjen og overbevise ham om min normalitet, og der skulde jeg ha sagt dig at dine ideer ikke passet for mig og samtidig gjøre dig forstaaelig at du ikke hadde talt for døve øren og kastet perler for svin. . .

Da var det paa den femte dag jeg satte mig svim-

mel og fortvilet ned her ved vinduet for at skrive til dig og at jeg graat mig i søvn og drømte om Run Bates og Meninsky. Da var det videre paa samme dag jeg gik ned til middag i den lille spartanske spisesalen her, satte mig som nr. 17 tilbords, lot prismelynene fra den stygge, gammeldagse hængelampen under det lave, fluebeskitte tak dryppe mig i ansigtet som ellers, betragtet skuffet den tomme stol vis a vis som tidligere, ønsket pludselig X i den og — placerte Meninsky der. Anbragte saa en vældig sølvbolle med hyazinter mellem os, utvidet rummet, dekorerte det a la Vignola, forvandlet etpar høns utenfor vinduerne til paafugler og en sølepyt til en svanedam, forældet endelig mig selv med ti aar og en masse verdenserfaring og fortsatte drømmen om Run Bates — mit fremtidsselv efter dit mønster.

Og jeg var frelst! Paa alle maater! Jeg hadde anledningen til fortsat uendelig samvær med X og det bak den syvende blaane! Jeg hadde ideen og motet til opslagsbrevet og utredningen til dig! Jeg hadde et nyt medium og altsaa en ny lykke!

For første gang siden «Boblen» satte et andet menneske mine sanser, min tænke- og uttryksevne i funktion, jeg kom i samme forunderlige oplevelsens ekstase som altid i mine drømme om hende, jeg følte mig paany midt inde i en spændende familiejournalnovelle, et nyt nøste rød traad var begyndt at trille, og dennegang var den røde traaden mig selv. Jeg kunde i en lignende række kulørte billeder som jeg engang viste dig Boblen endelig vise dig mig selv,

slik jeg er, slik du vil ha mig og slik jeg nødvendigvis da maa bli!

Og dette har jeg nu gjort. Engang skrev jeg til en amerikansk filmer for Boblen, Burton Bates het han, og andet vet jeg ikke om ham, men i min drøm var jeg altsaa gift med og skilt fra ham, og paa dette stykke komisk løsrevet fremtid er det jeg nu har gaat min utvikling i forkjøpet ved en stund hver dag i en maaned at være Run Bates sammen med Meninsky paa Capranola, ved kortsagt at drømme og digte dig historien om draapen som du sa faldt hel til jorden da Boblen brast, men som desværre var saa fuld av glycerin at den ustanselig blev til bobler paany, e t h e l t s k u m!

Og jeg paastaar saa længe jeg lever og om jeg saa skal paa baal for det, at det er vakrere paa mit digts Capranola end her paa dette paatagelige, nakne, svenske granitskjæret! Denne min absolutte overbevisning har jeg nu moret mig med at reise et monument i det materiale du har anbefalt mig — s n a k. Jeg antar du er snakket godt ihjæl, at du er lam i tungen av at læse mig og tør i hjernen av at tænke mig og dermed er vi kvit, hensigten er naadd og helliget være saa midlet, var det end aldrig saa langt og fantastisk og fordømmelig.

Mit oplysningsbureau i din umiddelbare nærhet meddeler at du ser overanstrengt, syk og ulykkelig ut om dagen, at du er taus, interesseløs og delvis arbeidsudygtig, og at du forleden dag spurte: Gudrun Haavaldsen, hvem er det? Det er altsammen som jeg

beregnet det. Nu hater du mig like hjertelig som jeg før hatet dig.

Men nu skal du høre! Nu elsker jeg dig meget mer end du nogengang sa du elsket mig! Du elsket mig for det jeg var og det var ingenting, men jeg elsker dig for det du ikke er, og det er meget. Fra samme øieblik Run Bates fik takstenen i hodet og blev Gudrun Haavaldsen igjen elsket jeg dig. Selvfølgelig.

Og det er hvad du vil kalde min straf og hvad jeg vil kalde min belønning for denne sommermaaneds literære virksomhet, dette at det nu er dig jeg elsker haabløst, at det nu er d u som er boble, medium, X, Meninsky — tusen nye billeder, nye blaaner, nyt skum.

For jeg vil ikke virkeligheten!

BOKBESTILLING

S A M T I D E N
begynder jan. 1925 sin 36te aargang. I 35 aar har tidsskriftet arbeidet under samme navn, under samme redaktion, mot samme maal og med samme midler. — «Samtiden»s *maal* ligger i tidsskriftets navn; det som tilsigtes er at speile av hvad der foregaar i tidens kulturliv, hjemme og ute, paa de forskjelligste omraader og i de

Til

herr bokhandler

.....

.....

forskjelligste retninger — uten nogen partifarve.

For at naa dette maal, lægger «Samtiden» stor vegt paa fremstillingens kunst; artiklerne bør ikke bare interessere ved sit indhold, men ogsaa fængsle ved sin form.

At det har lykkes redaksjonen at opfylde begge disse krav, fremgaar av den — stort set — altid voksende tilslutning «Samtiden» har kunnet glæde sig ved. Pris kr. 12.00 pr. aarg. (10 hefter).

Herr bokhandler!

Godhetsfuldt send mig:

SAMTIDEN
for 1925

.....
Navn

.....
Sted